

1573

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

20707 / freidin levi

תפילת מנחה, כ"א אלול תשל"ז

ילדים הם הברכה הגדולה ביותר של הקדוש ברוך הוא
/ התוועדות עם הרבי

לא להתעסק במה שרע אצל אחרים, להתמקד בתיקון
/ שיעור בלקוטי שיחות

התוצאות השליליות של המרדף אחרי פרנסה מעבר למה שצריך
/ אור וחיות

הברכה הגדולה ביותר של הקדוש ברוך הוא לבית היא ילדים. זו גם הברכה והמצווה הראשונה המופיעה בתורה – "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה". דבר זה מלמדנו שהעולם נברא בשביל האדם, ולכן מצווה חשובה היא להינשא ולגדל משפחה • **התוועדות עם הרבי**

נח מתחיל את החיים החדשים לאחר המבול בנטיעת כרם ולגימת יין, מה שמתגלגל לתקרית לא נעימה. בעוד בנו חם מתעסק בצדק ומפיץ את הרכילות על מצבו של אביו, שני הבנים שם ויפת נחלצים לתקן את הבעיה ולשמוע על כבודו של אביהם. הצורה שבה הם עושים זאת מלמדת אותנו שיעור יסודי לחיים על הטיפול בבעיות של אחרים, על הדרך הנכונה להתייחס לפגמים וכישלונות שאינם שלנו וגם על ביקורת עצמית ותיקון • **שיעור בלקוטי שיחות**

דור השפע והריבוי בו התברכנו, ברוך השם, לא מותיר אותנו חסרי דאגות. נכון, כמעט לכולם יש לחם לאכול ובגד ללבוש, אבל התחושה היא שאנחנו רודפים אחרי הזנב של עצמנו; עובדים ועובדים עד כלות הנשמה, בקרוסלה איזומה ללא הפוגה, לעיתים גם על חשבון המשפחה, עבודת השם, הדברים החשובים באמת בחיים. האם ייתכן שהשעבוד שלנו לעבודה הוא ביטוי לבעיה פנימית שאנחנו מבקשים להדחיק ולהכחיש? מניין נובע המרדף הבלתי-נגמר, המטורף וחסר הפרופורציות שלנו אחרי הכסף, אחרי עוד שקל ועוד אחד? האם יש דרך להיחלץ מהאוקיינוס הזה, שנדמה שאין לו סוף? • **אור וחיות**

ספר בראשית רובו ככולו מלא בסיפורים. ובכל פעם אפשר להשתאות מחדש כשלומדים בחסידות ובתורתו של הרבי ורואים כיצד כל משפט וכל פרט בסיפורי התורה הם חלק מסיפורה של "תורת חיים", וכמה עלינו ללמוד מכך בעבודת השם ובחיים בכלל.

במרכז הגיליון השבוע עומדת פרשת נח - בהתוועדות, בשיחה ובמאמר. בשלושתם, אנו לומדים מהפרשה דרך חיים שהפוכה מ"הנחות העולם" המקובלות.

בהתוועדות, הרבי מדבר על החובה והזכות להקים משפחות גדולות ולהביא לעולם ילדים רבים. הרבי משיב לכל הטענות הנפוצות שאנשים משתמשים בהן כדי להימנע מהרחבת המשפחה, ואומר בצורה ברורה שהברכה והאושר האמיתיים הם דווקא במשפחה ברוכת ילדים.

בשיעור בלקוטי שיחות אנחנו לומדים מסיפורם של שם ויפת שכיסו את אביהם, שכאשר אנו מבחינים בפגמים וכשלים אצל אחרים, עלינו להתמקד בתיקון ולא ברע ואנחנו צריכים לתקן גם את עצמנו.

במאמר, אנחנו קוראים את דבריו הנוקבים של הרבי המהר"ש, על הרדיפה האינסופית אחרי עושר ומותרות, ועל התוצאות השליליות החמורות שלה.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

עת לדעת - 11 • לוח חב"ד - 17 • שניים מקרא
ואחד תרגום - 19 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1573

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל**"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהר"ק רלו" מליובאוויטש**
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

ילדים הם הברכה הגדולה ביותר

(משיחה בפני ועידת נשי ובנות חב"ד, יז סיון תש"מ – רעיון החודש, עמוד 158)

אך מלבד אלה יש הטוענים ל'תכנון המשפחה' בגלל 'שלוש בית'. הללו אומרים שמאחר שהמצב בשלום הבית שלהם אינו כל כך כפי שצריך, יש להמתין עד שהמצב יגיע לשיפור של מאה אחוז ואז יחשבו על ילדים.

אך האמת היא שילדים יותר מכול משכינים שלום בין איש לאשתו, מביאים שלום ושמחה בבית, ומחזירים את השלווה והאמון ההדדי לבית. ואם הדברים אמורים בכאלה ששלום הבית שלהם צריך חיזוק, קל וחומר בבית שיש בו שלום בית, ששם ודאי כל ילד שמתווסף לבית מביא שמחה למשפחה ולסביבה כולה.

מלבד הטענות המנויות לעיל, יש הטוענים שעל ידי כך שיהיו להם מעט ילדים יהיה להם יותר פנאי ומרץ לעניינים חיוביים שונים, שכן הטיפול בילדים עלול לגזול מזמנם וממרחם. אף יש הדואגים שבראות האישה או יופייה ייפגמו מריבוי ילדים. עוד יש הדואגים "מה יאמרו השכנים" ואיך יסתכלו עליהם כשילכו ברחוב עם יותר משני ילדים. טענות אלה וכיוצא בהן מגוחכות וחסרות כל בסיס, אך בעיקר - הן מנוגדות בתכלית לרוח היהדות ולדבר השם בתורתו הקדושה.

התורה העמידה את מצוות "פרו ורבו" כמצווה הראשונה, ובתוספת המילים "מלאו את הארץ". דבר זה מראה לנו את חשיבות העניין ומשמעותו הגדולה בעיני הקדוש ברוך הוא, שהוא הוא הנותן חיים ופרנסה ומעניק ברכה לכל אחד ואחת.

התענוג הגדול ביותר להורים הוא לראות את ילדיהם גדלים ומתפתחים, במיוחד כשהם גדלים בדרך התורה והמצוות. תענוג כזה אינו יכול להיות מושלם כאשר הוא בא מילד אחד או שניים. התענוג הנפלא הוא לראות את הגיוון והשוני בין כמה ילדים, את הסגולות והמעלות שיש לכל אחד במיוחד, שכן כל אחד מתאפיין בעניין מיוחד משלו. תענוג גדול הוא לראות כמה וכמה ילדים בבית, החיים בחיבה הדדית ולראות כל ילד כשהוא מתבלט בתחום האופייני לו.

מאוחר יותר, כאשר הילדים גדלים ומקימים בתים משלהם וההורים מזדקנים, הרי כשיש רק בית אחד או שניים אין להורים מרחב של ביקורים לבילוי ונחת, אך כשיש כמה בתים אפשר לבקר בכל פעם בבית ילד אחר, ולרוות נחת.

הברכה הגדולה ביותר לבית היא ילדים. זו גם הברכה והמצווה הראשונה המופיעה בתורה - "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה". דבר זה מלמדנו שהעולם נברא בשביל האדם, ולכן מצווה חשובה היא להינשא ולגדל משפחה.

כשהילדים יתחנכו בדרך התורה והמצוות, יהיה העולם מלא באנשים שיהיו ראויים 'לכבוש' את העולם. המשמעות של 'כבוש' העולם על ידי בני האדם היא שהאנושיות תשתלט על העולם, שהעולם יתנהג כפי הדרוש על פי הצדק והיושר והמוסר. כלומר, על פי רצון הקדוש ברוך הוא.

בית מבורך באמת הוא כשהבית מלא שמחה באמצעות ילדים, בנים ובנות, שמתחנכים בדרך היהדות וניכר עליהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ובנות שרה רבקה רחל ולאה.

נישואין הם דבר קדוש ומצווה של הקדוש ברוך הוא, הקשורה במצוות טהרת המשפחה, שהיא הכלי לברכת השם. ועל ידי כך זוכים למשפחה מאושרת ולילדים בריאים ושלמים בגוף ובנפש, וכל ילד כשהוא לעצמו מייצג ברכה נוספת, ומביא שמחה ואושר להורים ולכל המשפחה.

על בסיס ידיעת עובדה זו, שהילדים הם ברכת השם - אין מקום לדאגה שמא לא תהיה יכולת מספקת לפרנס ולזון את הילדים. הרי ברור שהקדוש ברוך הוא, שהעניק את הברכה של הילדים, "ויברך אותם אלוקים פרו ורבו", הוא הדואג לזמן את פרנסתם ואת כל צורכיהם.

יהודים הם "מאמינים בני מאמינים", והיהודי מתפלל בברכת המזון "הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים, הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו". מכיוון שהקדוש ברוך הוא זן ומפרנס את כל העולם, הרי כשם שהוא מפרנס את הגדולים דואג לצורכיהם, כך הוא מפרנס את הקטנים ודואג להם. ולהורים ניתנת הזכות להיות שלוחי הקדוש ברוך הוא לקליטת השפע עבור הילדים ולהעברתו אליהם באופן סדיר, עד שיגדלו ויוכלו לפרנס את עצמם ואת משפחותיהם.

הדברים אמורים כלפי אלה העורכים חישובים כלכליים כספיים, ועל פיהם מנסים לערוך 'תכנון המשפחה'. אין מקום לחישובים כאלה, כשמדובר בקיום החובה והזכות הבסיסית להקים משפחה רחבה ומאושרת.

שומרים על צניעות

פרשת נח היא פרשה סוערת. הפרשה עוסקת רובה ככולה בסיפור המבול ששוטף את העולם ומשמיד את היקום, ובסיפור ההצלה של נח ומשפחתו ובעלי החיים ששהו בתיבה. לאחר ההרס המוחלט, התורה מתארת את השיקום וההתחלה מחדש של העולם ושל האנושות.

כאשר סוף סוף מגיע השקט שאחרי הסערה, קורה אירוע לא נעים¹:

**וַיַּחַל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיֵּטֶע כָּרִם.
וַיֵּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר, וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶחָלָה.**

נח בוחר לפתוח את החיים החדשים בנטיעת כרם ענבים. מסתבר שנח חשב גם על שימור עולם הצומח. הוא לקח איתו לתיבה זמורות גפן, ומהן הוא נטע כרם ענבים לאחר המבול².

נח סוחט את הענבים ומפיק מהם יין. אך בחוסר זהירות הוא שותה מן היין לשוכרה, וכתוצאה מכך מתגולל בתוך אוהלו בחוסר צניעות.

והסיפור ממשיך³:

**וַיֵּרָא חָם אֲבִי כְנָעַן אֶת עֲרוֹת אָבִיו, וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי אֶחָיו בְּחוּץ.
וַיִּקַּח שָׁם וַיַּפֵּת אֶת הַשְּׂמָלָה, וַיִּשְׂמֹוּ עַל שְׂכָם שְׁנֵיהֶם. וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיִת,
וַיַּכְסּוּ אֶת עֲרוֹת אֲבִיהֶם. וּפְנֵיהֶם אַחֲרָיִת, וְעֲרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ.**

חם, בנו של נח, נכנס לאוהל ורואה את אביו שיכור וללא בגדים. במקום לגלות תושייה ולכסות את אביו כדי לשמור על כבודו, הוא הולך לספר את הרכילות העסיסית לשני אחיו, שם יפת.

שני האחים לא מבזבזים זמן, ומחליטים להיכנס ולכסות את אביהם השיכור. אך כדי לא לראות אותו מוטל בביזיון, הם מתכננים את הפעולה ומבצעים אותה תוך שמירה על צניעות מלאה: הם פורסים בגד רחב שיכול לכסות את כל הגוף, ונכנסים לתוך האוהל בצעידה אחורנית. כאשר הם קרבים לנח וצריכים להסתובב אליו כדי לכסות אותו היטב, הם מסבים את פניהם לאחור. כך הם מכסים את אביהם בלי להביט בגופו החשוף.

כאשר נח מתפכח מיינו, הוא מקלל את חם ומרעיף ברכות על שם ויפת כהוקרה על פעולתם⁴:

1. בראשית, ט, כ-כא.
2. ראה ברש"י על הפסוק.
3. שם, כב-כג.
4. שם, כו-כז.

בלקוטי שיחור

לתקן בלי לראות

נוח מתחיל את החיים החדשים לאחר המבול בנטיעת כרם ולגירת יין, מה שמתגלגל לתקרית לא נעימה. בעוד בנו חם מתעסק בצהוב ומפיץ את הרכילות על מצבו של אביו, שני הבנים שם ויפת נחלצים לתקן את הבעיה ולשמור על כבודו של אביהם.

הצורה שבה הם עושים זאת מלמדת אותנו שיעור יסודי לחיים על הטיפול בבעיות של אחרים, על הדרך הנכונה להתייחס לפגמים וכישלונות שאינם שלנו וגם על ביקורת עצמית ותיקון.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק י, שיחה שניה לפרשת נח

עריכה:
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

וַיֹּאמֶר: בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שָׁם, וַיְהִי כִנְעָן עֶבֶד לָמוֹ. וַיִּפֹּת אֱלֹקִים לִיפֹת וַיִּשְׁכַּן בְּאַהֲלֵי שָׁם, וַיְהִי כִנְעָן עֶבֶד לָמוֹ.

לשומר על העיניים

מה פשר הסיפור הזה? מדוע התורה מספרת לנו אותו?

מפרשי התורה מעמיקים בסיפור הזה, ומגלים בו משמעויות ומסרים שונים - על שתיית יין, על חומרנות ותאוותנות ועוד⁵. אבל לפני הכול, יש לנו כאן שיעור חשוב בשמירת העיניים:

שם ויפת נזהרו, בתכלית הזהירות, מלראות "ערוות אביהם".
ושכר זהירות זו מדגיש גודלה וערכה.

שם ויפת מלמדים אותנו כמה חשוב לשומר על העיניים שהשם נתן לנו. לא להסתכל בכל מקום, ולהיזהר מראיית מראות לא צנועים ולא הולמים. יהודי הוא קדוש וטהור, וכך הוא צריך לשומר על עצמו - כולל על חוש הראייה שלו.

החושים הם הכלים שדרכם אנו חווים את המציאות ומעבדים אותה בתוכנו. בחסידות מוסבר שלחוש הראייה יש עוצמות גדולות והשפעה אדירה על הנפש עצמה ועל המקומות הפנימיים ביותר בתודעה שלנו. כאשר אנו רואים משהו - בין אם במודע או שלא - אנחנו מכניסים את המציאות הזו לקרבנו. זה חודר ונצרב בנפשנו פנימה, באופן הרבה יותר עמוק ומשמעותי מדברים שנשמע ונלמד עליהם. כך זה לחיוב, וגם לשלילה. כאשר אדם רואה מראה אסור, עצם ההסתכלות וההבטה "עושה רושם וחקיקה גדולה בנפשו"⁶.

בעוד חם שהביט ב"ערוות אביו" קולל, שם ויפת - שעשו שמיניות באוויר כדי לא לראות את המראה הלא-צנוע - זכו לברכות מיוחדות. בכך התורה מלמדת אותנו איזה ערך עצום יש לשמירה על מה שאנו מרשים לעיניים שלנו לראות.

ביטוי להיותו של כוח הראיה כוח משמעותי אנו יכולים למצוא בקריאתו של הרבי, להימנע מלחשוף ילדים ותינוקות לציורים

של בעלי חיים טמאים.

על פי תורת הסוד, בעלי החיים הטמאים הם אינם רק אסורים באכילה. בבעלי החיים הללו שורה טומאה, משום שהם יונקים את חיותם מכוחות הטומאה.

לכן, אם תינוק נחשף לציור או תמונה של בעל חיים טמא, עלולה להיות לכך השפעה שלילית עליו.

מהשבות טובות

אלא שבזאת לא תם השיעור. אם נתעמק עוד בסיפור, נגלה ששם ויפת מלמדים אותנו כאן משהו עמוק ויסודי הרבה יותר, שיכול לשנות את חיינו ממש.

נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

אחרי שהכתוב אומר שהלכו באופן של "ופניהם אחורנית", הרי מזה מובן שלא ראו ערוות אביהם, שהרי פניהם אחורנית. מה מוסיף בתיבות "וערוות אביהם לא ראו"?

ועל כורחך צריך לומר שהכתוב מחדש בזה עניין ומעלה מיוחדת בהנהגת שם ויפת, אשר מתיבות הקודמות ("ופניהם אחורנית") לא היינו יודעים זה.

הכוונה בזה להדגיש אשר לא זו בלבד שהם לא ראו "ערוות אביהם" במובן גשמי, לפי ש"פניהם אחורנית". אלא עוד יותר, שלא "ראו" ולא "הרגישו" עניין של "ערוות" וחסרון אצל אביהם.

אילו היינו קוראים את כל הסיפור, בלי הסימות של "ערוות אביהם לא ראו", יכולנו להבין לבד מה קרה כאן. בעוד חם בהחלט ראה את ערוות אביו ואף רץ לספר על כך, שם ויפת התנהגו למופת ומיהרו לכסות את אביהם. ולא רק זה, אלא שהם עשו זאת בצורה כזו שהם לא יביטו בו כלל באותו רגע שפל. הם הלכו בצעידה לאחור, וכשהם נאלצו להסתובב הם הסבו את הפנים אחורנית - כך שלאורך כל הפעולה הם לא ראו את "ערוות אביהם".

ובכל זאת, התורה טורחת לסיים את התיאור באמירה מודגשת ומפורשת: **"וערוות אביהם לא ראו"**. נראה שרוצים להעביר לנו כאן מסר, משהו

5. ראה למשל באלשיך, רבנו בחיי, חתם סופר וכלי יקר.

6. קונטרס העבודה, פרק ב.

שלא היינו מבינים לבד.

מהו המסר?

שההתנהגות של שם ויפת הייתה הפוכה בצורה קיצונית מזו של חם. הוא התעסק בצהוב ורץ לספר את הרכילות ובכך חטא בלשון הרע. והם - לא רק ששמרו על לשונם ולא הפיצו את המידע הלאה, אלא שנזהרו אפילו מ**מחשבה רעה** על אבא שלהם.

שם ויפת ממחישים לנו מה זה לא להביט ברע של האחר. גם כאשר הם כיסו את נח, לא עברה בראשם כל מחשבה שלילית עליו - את "ערוות אביהם" (גם במובן של נקודת תורפה וכשל) הם בכלל "לא ראו".

וזהו שיעור גדול עבורנו.

איסור לשון הרע מוכר לנו בעיקר כאיסור שקשור לתחום הדיבור: אסור לומר דברים רעים ולהפיץ שמועות על אנשים אחרים. אך בספר התנאי, אדמו"ר הזקן מרחיב זאת גם אל תחום המחשבה. כך הוא כותב באגרת לחסידיו: "ואיש את רעת רעהו **אל תחשבו בלבבכם** כתיב, ולא תעלה על לב לעולם. ואם תעלה, יהדפנה מליבו כהנדוף עשן, וכמו מחשבת עבודה זרה ממש... ואם בדיבור כך כו', וכבר נודע לכל חכם לב יתרון הכשר המחשבה על הדיבור, הן לטוב והן למוטב".

בדרך כלל, אנחנו מדגישים את התוצאות ההרסניות שיש לדיבור לשון הרע על מה שקורה בין אדם לחברו. לשון הרע פוגע במי שמדברים עליו ומרעיל את מערכות היחסים בין בני אדם. אבל בלשון הרע יש משהו שלילי ופסול לא פחות, ואולי אף יותר: הנזק הנפשי הפנימי שנגרם למי שמדבר לשון הרע. כאשר אדם עוסק ברכילות, במציצנות ובחיטוט בפגמים ובכשלים של אנשים אחרים - הוא מתבוסס בביצה של רוע ושליילות. וככל שאדם ידבר יותר לשון הרע, הוא יתחפר עוד יותר בביצה. הראשון שנפגע מכך זה הוא עצמו, שמלכלך את עצמו ואת נפשו ברע.

כשחושבים על הצד הזה של לשון הרע, אפשר להבין מדוע חייבים להיזהר לא רק מדיבורים כאלה אלא גם ממחשבות דומות.

השם חנן אותנו בכלי ביטוי עוצמתי - הדיבור. אנחנו חייבים להשתמש בו בצורה אחראית וחיונית, לומר מילים טובות ולא להוציא מהפה דיבורים רעים ושליילים. אך גם המחשבה היא

כלי ביטוי של הנפש, והוא אף עמוק ועוצמתי עוד יותר מאשר הדיבור.

בעוד הדיבור הוא כלי ביטוי חיצוני שלנו, המחשבה היא כלי הביטוי הפנימי שלנו כלפי עצמנו. המחשבה היא המרחב שבו אנחנו מבטאים לעצמנו ובעצמנו את ההכרה ואת הרגשות שלנו. לכן, מחשבות שליליות ורעות על אחרים עלולות להדביק את הבוץ עמוק יותר בתוכנו, חלילה. אם כן, מובן עד כמה אנחנו צריכים לשמור במיוחד על המחשבה, ולהימנע מלחשוב מחשבות רעות על אחרים.

לתקן בלי לחשוב?

אלא שמאליה עולה כאן תהייה, שלא לומר פרדוקס ממש:

אמרנו ששם ויפת "לא ראו" את "ערוות אביהם". הם אפילו לא נתנו למחשבות שליליות על נח לתפוס אחיזה. אבל יש כאן סתירה מובנית: הרי מה הם עשו באותו זמן, אם לא לגשת לאותה בעיה ולטפל בה? הרי אילו הם לא היו רואים כלל שום בעיה, הם לא היו ממהרים לתקן אותה!

כאשר אני שומע שמועה 'עסיסית' על מישהו, אני יכול להסיח את דעתי ולהמשיך בחיי. זה נקרא לסרב לראות את הרע - לא להאמין לכל השמצה ושמועה, לדחות בשתי ידיים מחשבות לא טובות על אנשים אחרים.

אבל לא זה הסיפור כאן. כאן לא מדובר בטקטיקה פשוטה של הימנעות ממחשבה שלילית. במקרה שלנו, שם ויפת הרי עוסקים בכיסוי "ערוות אביהם". הם מודעים היטב למצב השלילי שאליו נח התגלגל, והם יודעים בדיוק מה קרה ולמה. איך זה אפשרי שתוך כדי כך לא חולפת בראשם כל 'מחשבה רעה' על נח?

זה כמו שאדע ממקור ראשון על קרוב משפחה, חבר או עמית מהעבודה שעשה משהו לא בסדר, ואני יודע שאני צריך להתערב כדי לתקן את הדברים. האם זה אפשרי שאגש לעסוק במציאת פתרון לבעיה, ובו זמנית אחשוב שהכול בסדר ואין שום דבר רע באותו אדם?!

במילים אחרות: מה בעצם נוכל ללמוד מהשיעור של שם ויפת? איך אפשר להיות מודעים למה שקורה סביבנו ולגלות אחריות, וכל זה בלי 'לראות את הרע'?

סימן מלמעלה

כדי להבין היטב מה מלמדים אותנו שם ויפת,

נצטרך לקחת צעד לאחור ולשאול: מה בכלל עלינו לעשות כשאנו מבחינים בבעיה או בכשל מוסרי או רוחני אצל מישהו אחר?
נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

כל מאורע שבעולם הוא בהשגחה פרטית. וכן גם במאורע זה, שהוא רואה רע בזולתו, אין זה במקרה חס ושלום, אלא דבר שהזמינו לו מלמעלה.

ומכיוון שלא ברא הקדוש ברוך הוא בעולמו דבר אחד לבטלה, הרי אי אפשר לומר שמלמעלה יביאוהו לידי ראיית רע במישהו לשווא - אלא שבוודאי יש בזה הוראה² והודעה.

שהכוונה באמת היא להראותו את ה"רע" של חברו - בכדי שהוא, הוראה, יוכיחו ויעזור לו לתקן ולהיטיב דרכו.

נקודת ההנחה ממנה אנו צריכים לצאת היא: הכול בהשגחה פרטית. לא רק אירועים בינלאומיים ותהליכים היסטוריים, ולא רק הרגעים הקריטיים בחיים. כל דבר שקורה לנו בחיים, ואפילו מה שנראה סתמי ואקראי - מתוכנן בקפידה על ידי השם. ולא רק זה, אלא שכל התרחשות וכל אירוע נועדו להעביר לנו מסר. כך אמר הבעל שם טוב: "בכל דבר שאיש הישראלי רואה או שומע, יש בזה הוראה שבבילו בעבודת השם יתברך".

כל אחד בחייו נפגש באינספור סיטואציות כאלה - אם זה פסוק שלמדנו בחומש וזה כיוון אותו בפתרון של דילמה לא קלה, אם זה משפט ששמענו והזכיר לנו תחום שאנחנו צריכים להשתפר בו או החלטה שעלינו לקיים. לעיתים אנו מצליחים לפענח את המסר מיד, ולפעמים לוקח זמן ורק בדיעבד אנחנו מבינים מה באמת הראו לנו. אבל זה תמיד שם, ובכל צעד בחיים יש לנו מסר מלמעלה.

אותו דבר נכון גם כאשר ראינו או שמענו על משהו לא טוב שמישהו עשה. הכי נוח זה לטמון את הראש בחול, לעצום עיניים ולאטום אוזניים ולהמשיך כאילו לא שמעתי ולא ראיתי כלום. מה זה ענייני בכלל, לתקן את העולם? אבל האמת היא שאם נודע לי על משהו לא טוב - זה לא סתם. שלחו לי כאן סימן. זו הוראה שאמורה לכוון אותי לעשות משהו כדי לתקן.

כאשר אני רואה את שכני לספסל בבית הכנסת מדבר באמצע התפילה, אני לא יכול לתקוע את העיניים עמוק בסידור וזהו. יש לי אחריות כלפיו, ואני צריך לסייע לו לתקן את התנהגותו, כמובן בצורה נעימה וחיונית ולא בהשפלה או עלבון חלילה. אולי הוא לא יודע את ההלכה? אולי הוא לא מודע מספיק לחשיבות התפילה? - אני יכול להציע לו ללמוד יחד שיעור בהלכות תפילה או שיעור חסידות על מהותה של התפילה.

אם כן, כאשר אנחנו כיהודים שמבינים שההשגחה האלוקית מלווה אותנו בכל צעד והכול מכוון מלמעלה, שואלים: למה משמים הראו לי משהו רע אצל מישהו אחר? - התשובה הבסיסית שלנו צריכה להיות: כדי לקחת אחריות ולעזור לאותו אדם לתקן את הבעיה.

האחר הוא הראי

אלא שהחסידות נותנת לאותה שאלה תשובה שונה לחלוטין:

כאשר אדם רואה רע בזולתו, הרי זו הוכחה שדוגמת אותו הרע נמצא בו בעצמו³.

וכמו אדם המביט בראי - "אם פניו נקיים, אינו רואה במראה שום דופי". אבל אם הוא רואה לכלוך וכתם בראי, אין זה אלא משום ש"פניו מטונפין".

הכוונה בזה שמלמעלה הראוהו את הרע של זולתו, הוא בכדי שיראה וייוודע שאותו הרע נמצא בו ואשר עליו לבערו.

למרבה ההפתעה, אנו מגלים עכשיו שכאשר מלמעלה מגלגלים את הנסיבות כך שנשמע או נראה חטא, פגם אישיותי או כישלון מוסרי אצל מישהו אחר - זו בכלל קריאת השכמה לתיקון **שלנו עצמנו**.

כך כותב אחד מתלמידי הבעל שם טוב (רבי מנחם נחום מטרנוביל, בספרו "מאור עיניים"), בשם רבו הגדול: "מי שרואה שום רע בחברו - העניין הוא כמו שמסתכל במראה: אם פניו

א. שבת עז, ב.

ב. וכתורת הבעש"ט, שכל מה שאדם רואה או שומע - הוראה היא בעבודתו ("היום יום" ע' נב).

ג. ראה עד"ו לקו"ת בהעלותך לג, סע"א.

ד. שלכן "הצדיק הגמור שאין רע בקרבו אין רואה שום רע על שום אדם" (מאור עיניים ר"פ חוקת).

אני בסדר, הוא לא. אני קם מוקדם, מגיע בזמן, שם את הטלפון בצד, מתרכז בתפילה ובמשמעות המילים - והוא, מגיע מאוחר, מדלג ובולע את המילים, מתעסק כל התפילה בטלפון ולא סותם את הפה. אבל אם נהיה ישרים עם עצמנו, כשאנחנו רואים התנהגות כזו עלינו לעצור ולשאול: האם כל מה שאני חושב על עצמי נכון? האם כאשר לי יש משהו ממש חשוב או דחוף, אני לא מרשה לעצמי לעגל פינות ולוותר על ערכים חשובים בתפילה?!

בעיר פולטבה שבאוקראינה הייתה קהילה יהודית גדולה. כל יהודי העיר היו שומרי שבת, אך אחד מחברי הקהילה, שעבד כסנדלר, לא עמד בלחצים שהפעילו השלטונות הסובייטים והתחיל לפתוח את העסק שלו בשבתות.

באותה תקופה שהה בעיר החסיד ר' חאצ'ע פייגין. מדי שבת בבוקר הוא היה הולך לטבול במקווה לקראת התפילה, ובדרך היה חולף על פני הדוכן הפתוח של הסנדלר.

"בכל פעם שאני עובר בשבת ליד הסנדלרייה", שיתף ר' חאצ'ע את החסידים בתחושותיו, "אני חש דקירה בלב".

השומעים חשבו שר' חאצ'ע מתכוון לכאב שיש בליבו על חילול השבת בפרהסיה שמתבצע בידי הסנדלר, אך הוא מיד המשיך והסביר.

"אנו מסתכלים על הסנדלר כמחלל שבת, וזה נכון. אך האם אכן אותו סנדלר מבין בכלל מהי שבת ומהו גודל קדושתה?"

"אנחנו יודעים מהי שבת. אנו לומדים בחסידות על האור האלוקי ועל הקדושה הגדולה ששורה בעולם בשבת. אנו יודעים ומבינים ששבת היא יום קדוש שצריך לנצל בו כל רגע ללימוד תורה, לתפילה ולעבודת השם.

"ואם אצלנו עוברות במהלך השבת חמש עשרה דקות בבטלה", אמר ר' חאצ'ע בבכי, "הלא אנחנו מחללי השבת האמיתיים!"...

לעשות, לא לחשוב

התחלנו מתובנה בסיסית: אם אנחנו רואים

מטונפין, רואה גם כן במראה כך; ואם פניו נקיים, אינו רואה במראה שום דופי. כמו שהוא, כך רואה!"

זוהי אמירה מטלטלת. אם בי לא היה קיים כל רע, לא היו מזמנים לי משמיים לראות רע בזולת. הסיבה לכך ש'הראו לי את הרע של הזולת היא כדי להעניק לי הכוונה מדויקת למסלול החיים שלי. מישהו רוצה להראות לי מה אני צריך לתקן בעצמי.

האחר הוא לא חלון שדרכו נשקפת המציאות שמחוצה לי, אלא מראה שמשקפת לעצמי את מי שאני. עצם זה שאני שם לב לכך שלחבר שלי יש תכונה מגונה של התנשאות, שלמישהו במשפחה שלי יש חסר ביראת שמיים, שחבר בקהילה עשה מעשה שלא ייעשה - מלמד קודם כל עליי. ה'רוע' הזה שאני מבחין בו אצל מישהו אחר, הוא בסך הכול השתקפות של הרוע הפנימי שישנו בי.

למה צריכים לספר לנו מלמעלה על החסרונות והבעיות שלנו בצורה כל כך עקיפה ולא ישירה? כי, כמו שהרבי אומר בהמשך השיחה: "על כל פשעים תכסה אהבה", ואהבת עצמו מכל שכן. ולכן הדרך להביא את האדם לידיעת החסרונות שלו, הוא על ידי שיזמינו לו לראותם בזולתו. והזדמנות זו, בעת שהוא "רואה" בחברו פחיתות החסרונות והרע, מעוררת בו התבוננות במצבו הוא. וכאשר יתבונן היטב במצבו, יבוא להכרה שהחסרונות שראה הם באמת חסרונות שלו.

יש לנו נקודות עיוורון. אם אנחנו אוהבים מותג מסוים, או אוהבים מישהו מאד - אנחנו אפילו לא נראה את הפגמים שבו. ואת מי האדם אוהב יותר מאת עצמו? כמה שלא ננסה להיות אובייקטיביים והוגנים, קשה לנו מאד להבחין בכשלים של עצמנו. לכן, כדי לכוון אותנו לתחומים שבהם אנחנו צריכים לתקן את עצמנו ולהשתפר, שמיים לנו מראה. זו הדרך היחידה שתגרום לנו להביט ולראות מה לא בסדר בנו.

לפעמים זו השתקפות מדויקת וברורה, שלא צריך יותר מיושר בסיסי ומודעות עצמית כדי לדעת בדיוק מה אני צריך לתקן בעצמי. ולעיתים נצטרך לעשות עבודה פנימית כדי לאתר ולזהות איזה כשל רוחני שלנו משתקף במה שראינו אצל האחר. אבל זה תמיד נכון, ועלינו לזכור ולהפנים זאת.

אם אתה חושב על עצמך כאדם שמושלם בנושא התפילה, קל לך מאד לגעור במי שיושב לידך ומדבר כל התפילה. זו תחושה מחממת לב:

התנהגות או מעשה שלילי של מישהו אחר, זה לא סתם. יש כאן מסר שנועד עבורנו ואמור לכוון אותנו לקום ולעשות מעשה.

השאלה היא מה בדיוק המסר. הגישה הראשונה שהצגנו היא גישה של אחריות: אם ראית משהו לא טוב, לך ותתקן אותו. הגישה השנייה שראינו היא גישה של תיקון עצמי: אם ראית משהו לא טוב אצל מישהו אחר, לך ותתקן אותו **אצלך**.

זה כמובן מעורר בלבול: איזה מסר מהשניים הוא הנכון? איך אדע מתי הראו לי משמייס את הרע של האחר מתוך מטרה שאתקן **אותו**, ומתי זה בכוונה שאתקן **אותי**?

זה מוביל אותנו לתובנה יסודית שתשנה את צורת החשיבה שלנו על כל נושא הביקורת והביקורת העצמית, ותעניק לנו כלי חשוב מאד לחיים.

נקרא תחילה את הדברים בלשונו של הרבי:

כאשר שומע שאיש מִישראל עשה דבר בלתי הגון, חס ושלום, החובה בזה "לראות" רק את מה שנוגע לזה שהוא (הרואה) צריך לעשות - לתקן: להוכיח אותו (כמובן, בדרכי נועם ובאופן הרצוי) ולהחזירו למוטב.

אומנם, אם בעת ששומע מחלא-טוב של זולתו, הרי הוא "רואה" לא את ההוראה למעשה המכוונת לו, אלא שהוא "רואה" רעתו של חברו (על כל פנים, זה מודגש אצלו) - זאת אומרת שמרגיש לא הנחיצות מצידו לתקנו, כי אם איך שיש מציאות רע בזולתו - הרי זו ראייה מוכחת ש"פניו מטונפין", שהלא-טוב שרואה בזולתו הוא "ראי" של הלא-טוב שלו.

התשובה היא: שתי האמירות נכונות. כאשר מראים לך התנהגות לא טובה של מישהו אחר, זה מסר מלמעלה שעליך לתקן - גם את אותו 'מישהו', וגם למצוא ולתקן בעצמך את אותו רע שראית. השאלה היא מה אתה בוחר לראות, וזה בדיוק מה שמלמד מה רוצים להראות לך.

נתאר לעצמנו זירת תאונה קשה מאד. נהג רכב נוהג בפראות בכביש מהיר, והאירוע מסתיים

בתאונה עצמית של התנגשות במעקה הבטיחות. סביר להניח שבראשם של עדי הראייה לתאונה ולהתרחשות שלפניה עולות מחשבות ביקורתיות על הנהג: על חוסר האחריות שלו, על ההתנהגות שלו שסיכנה אותו עצמו ואת שאר משתמשי הדרך, וגם על אשמתו בתוצאות. לעומת זאת, כוחות ההצלה שמוזעקים לזירה חושבים על משהו אחר לחלוטין. מה שמעסיק אותם זה - מה עלינו לעשות עכשיו כדי להציל את חיי הנהג.

כך זה גם בחיים, בהסתכלות שלנו על מעשיהם והתנהגויותיהם של אחרים. כשאנו רואים או שומעים על התנהגות לא הולמת של מישהו אחר, התגובה האוטומטית שלנו יכולה להיות אחת משתיים - או "כמה הוא לא בסדר", או "איך אני יכול לעזור לו".

אם נחזור לדוגמת הפטפוטים בתפילה, אני יכול לגעור בזה שמפריע לכולם ולהרגיש צדיק גדול, ואני יכול להתמקד בבעיה ולנסות לפתור אותה. אם אני מרגיש שחובתי עכשיו לגעור בפטפוטנים וזה מה שעושה לי טוב, מה שקרה כאן זה שתייגתי אותו או אותם בתור אנשים שמזלזלים בתפילה - התמקדתי ברע ובשייך של הרע לאנשים. הדרך השנייה היא לבדוק איך אני מצליח להעביר את המסר על חשיבות התפילה גם לאותם אנשים, באמצעות העברת שיעור על חשיבות התפילה, או בשיח מכבד וענייני - כי אני רוצה לתקן את **העניין**, כי אכפת לי שבתפילה יורגש שעומדים לפני השם, לא כי אני רוצה להרגיש עליונות רוחנית על פני אחרים.

אם השאלה הראשונה שעולה לך לראש היא "מה אני יכול וצריך לעשות כדי לתקן" - זה עצמו הסימן הטוב ביותר לכך שזה בדיוק מה שרצו מלמעלה שתעשה. שתחוש אחריות, אכפתיות וערבות הדדית, ובצורה חיובית ונכונה תסייע לאותו אדם לתקן את דרכיו. אם אתה רואה משימה שעליך לבצע, זה בדיוק מה שהטילו עליך לעשות. כמו שליח של הרבי ש'נזרק' למקום נידח ועובד עם יהודים רחוקים מאד מיהדות - הוא יודע שמעצם תפקידו הוא כאן כדי לעזור לאותם יהודים לדעת על הנשמה האלוקית שלהם ולהתקרב אל השם.

אבל אם מה שקופץ לך לראש זה הצקצוק המתנשא של "הוא לא ירא שמייס, הוא בכלל לא חסיד, כמה המצב הרוחני שלו חמור" וכיוצא באלה - זה צריך להיות תמרור אזהרה עבורך. כי זה מלמד שבך עצמך יש את אותן בעיות, שאולי

ה. ראה בארוכה ד"ה אם רוח המושל תרצ"ה (קונט' ל'). מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר - נדפס ב"התמים" ח"ח ע' מו ואילך.

אבל במקום להדביק את הבעיה לאדם, הם מתמקדים במה שמוטל עליהם לעשות כעת - וזה בדיוק מה שהם עושים, וניגשים לכסות את אביהם. הם ראו לנגד עיניהם מצב שדורש טיפול, אבל בשום שלב הם לא ראו בזה "ערוות אביהם" - הם לא שייכו את הרוע לאופי או למהות של אבא שלהם.

לא לראות את הרע

וזהו ההוראה לכל אחד מאיתנו:

בעת ששומעים או רואים איזה דבר לא טוב על איש מִיִּשְׂרָאֵל, הרי לבד זאת שאסור לדבר ולספר מזה לאחרים, אלא עוד יותר מזה, שאין להרהר אפילו במחשבה מהרע של הזולת¹.

צריך להתבונן מה לעשות בזה, איך להוכיחו (וכנזכר לעיל, באופן הראוי) ולתקנו. ובה בשעה גם לבקש עצה וכל מיני השתדלות שלא "יראה" את הרע של חברו, ואפילו בעת ההתעסקות עימו.

גם כאשר יש בי רע, ולכן הנטייה הטבעית שלי היא להסתכל על הרע שיש במישהו אחר ולשייך אותו לאותו אדם - עליי לעשות כל השתדלות להסיח דעת מהמחשבות השליליות והשיפוטיות, ובוודאי לא לספר ולהפיץ הלאה את הדברים. מה שכן אני צריך לעשות זה להתרכז בנושא עצמו, בשאלה איך אוכל לסייע ולתקן את מה שצריך לתקן.

אנחנו לא נקיים לגמרי, ולכן באופן טבעי עולות בנו מחשבות שיפוטיות וסטיגמות. אבל בכל זאת, אנחנו יכולים להתעלות על עצמנו ולחפש דרכים ותרגולות שיעזרו לנו להסיט את המחשבה ממי אל מה.

אנחנו צריכים להתאמן להיות כמו אותו מתנדב 'הצלה' שמגיע לזירת התאונה. באופן טבעי, גם הוא עשוי לכעוס על הנהג שנהג בחוסר זהירות ובחוסר אחריות, ולהאשים אותו בתוצאות הקשות של התאונה. אבל הוא לא נותן מקום למחשבות האלה, הוא משתיק אותן. כי מה שחשוב עכשיו זה התיקון - להציל את חייו של הנהג. מה בדיוק היה לא בסדר ומי אשם, כל זה לא משנה עכשיו.

אתה לא מודע להן ואולי הדחקת אותן.

עצם זה שכאשר ראית את הרע שהראו לך מלמעלה, גרם לך להתמקד במיתוג של האדם האחר כשלילי ורע, צריך להכות בכך וללמד אותך שזה בדיוק מה שרצו לאותת לך משמיים: אדוני הנכבד, כך עצמך יש רע, ועליך לטפל בו. עלינו לזכור: הזולת הוא הראי. לכן, אילו הייתי נקי לגמרי, לא הייתי רואה בו טינופת רוחנית.

"ערוות אביהם לא ראו"

כעת נוכל לחזור לסיפורם של שם ויפת ולהבין מה קרה שם:

ובזה יבואר מה שהכתוב מוסיף "וערוות אביהם לא ראו".

הכוונה בזה להדגיש שלא "ראו" ולא "הרגישו" עניין של "ערווה" וחיסרון אצל אביהם. הרגשתם התרכזה כולה בזה שהם צריכים לעשות - לכסות "את (ערוות) אביהם". אבל "ערוות אביהם - בפני עצמה - לא ראו".

[וזאת כי] אצלם הרע הזה מושלל הוא. וכשבפעם נקיים לגמרי מרע זה, אז אינם רואים אותו גם בזולת, והם רואים ויודעים רק את העבודה המוטלת עליהם בזה.

שלושת האחים עומדים מול סיטואציה מביכה, בה מולם על הרצפה מוטל נח, מתגולל באוהל כשהוא שיכור ונטול בגדים. איך הם מעבדים את המקרה? מה הם חושבים ומרגישים באותו רגע? חם 'רואה את הרע'. הוא מתמקד במה שהתקרת הזו אומרת על האישיות של נח. לאן הוא לוקח את מה שהוא רואה? הוא מנסה להרחיק את זה מעצמו, להשאיר את זה כ'בעיה של אבא', "ערוות אביו". לכן, זה לא מוביל אותו לתיקון. להיפך, הוא משתמש בזה כחומר טוב לשיחת רכילות עסיסית, שרק תדגיש עוד יותר כמה 'הוא' לא בסדר.

ואילו שם ויפת שומעים מה קורה ומסתכלים על עצמם. הם לא משתמשים במידע כדי לשלול אחרים, אלא כדי לשאול את עצמם: למה הראו את זה דווקא לנו? מה הקדוש ברוך הוא רוצה שאנחנו נתקן?

הם לא עצמו עיניים ולא השלו את עצמם שהכול בסדר. להיפך, הם הבינו שיש כאן בעיה.

1. ראה אגה"ק סוסכ"ב, שמשבת לה"ר חמורה היא גם מהדיבור בזה.

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה
מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

כל הנתינים הרוסים. כל תלמידי הישיבה נאלצו לעזוב את חברון ולחזור לליובאוויטש.

תרח"צ

נפטר הרב הקדוש ר' אברהם שניאורסון, חותנו של אדמו"ר הרי"צ. התפרסם בצדקותו, חסידותו וענוותנותו המופלאה. לאחר פטירתו של אביו, הרב הקדוש ר' ישראל נח מניעזין, הפצירו בו חסידי אביו למלא את מקומו, אולם רבי אברהם סירב לקבל על עצמו את ההנהגה ונשאר בקישינוב. לפרנסתו עסק במסחר, אך עשה לילות כימים בתורה ועבודת ה' עד יומו האחרון. נטמן בקישינוב שבמולדביה.

ג מרחשוון

תרכ"ז

נפטר מהרי"ל מקאפוסט, הרב הקדוש רבי יהודה לייב, בנו השני של אדמו"ר הצמח צדק. בגיל חמישים ושש, כחצי שנה בלבד לאחר הסתלקות אביו. נטמן בעיר קאפוסט.

לעת ערב קרא קריאת שמע בניגון של אבי סבו אדמו"ר הזקן, בדבקות נפלאה. במהלך הלילה הוא קרא פסוקי ייחוד השם, ואחר כך העביר את ידו על מצחו ואמר בדבקות: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבת בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו" - ויצאה נשמתו.

ד מרחשוון

תשכ"ה

לאחר פטירת אימו הרבנית חנה, החל הרבי לבאר מדי שבת קטע מפירוש רש"י בפרשת השבוע במהלך ההתועדות.

הרבי סלל דרך מקורית בביאור פירוש רש"י על התורה ב"פשוטו של מקרא" וב"ינה של תורה", וזו הפכה לנכס צאן ברזל בתורתו של הרבי. ברבות השנים הודגשו על ידי הרבי מאות כללים שהתווה רש"י בפירושו על התורה, וכל אלה נאספו בספר "כללי רש"י".

ל תשרי

תרע"ו

נפטר הרב הגאון החסיד ר' יעקב מרדכי בזפלו, מחסידי אדמו"ר מהר"ש ואדמו"ר הרש"ב. זכה להיות אחד משלושת הרבנים היחידים שקיבלו 'סמיכה' לרבנות מאדמו"ר מהר"ש, ובמשך למעלה משלושים שנה כיהן כרב העיר פולטבה שבאוקראינה. היה חברו ורעו של אדמו"ר הרש"ב, לפני עלותו לכס הנשיאות, והם היו לומדים בחברותא.

עם פטירתו כתב עליו אדמו"ר הרש"ב: "אהבתי אהבת איתן את כבוד ידידי עוז... אתאפק לא אוכל, עיני יורדה מים על הלקח מאיתנו נפש יקרה זכה ותמימה, מאנה להינחם נפשי על אוהב דבק ידיד נפש אשר ניטל מאתי והמוות הפריד בינינו, צדיק ה' בכל דרכיו. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים".

א מרחשוון

תרמ"ב

נולדה הרבנית נחמה דינה, אשת אדמו"ר הרי"צ. נולדה בעיר קישינוב שבמולדביה. אביה הוא הרב הקדוש ר' אברהם שניאורסון, בנו של הרב הקדוש ר' ישראל נח מניעזין, בן הצמח צדק. אימה היא הרבנית יוכבד לבית שיינברג.

ב מרחשוון

תער"ב

אדמו"ר הרש"ב מייסד את ישיבת "תורת אמת" בחברון, ושולח אליה את המשפיע הרב שלמה זלמן הבלין, ואיתו תלמידים משיבת תומכי תמימים שבליובאוויטש. התלמידים השלוחים היו: אלטר שימחוביץ', הלל פריוטקין, צבי הירש קצב, יחזקאל פייגין, נחמן מנחם קרסיק, אברהם אליהו אשרוב וישראל זלמן אסנאס. כשנתיים מאוחר יותר פרצה מלחמת העולם הראשונה, והשלטונות הטורקים גירשו מארץ ישראל את

מבול של פרנסה

דור השפע והריבוי בו התברכנו, ברוך השם, לא מותיר אותנו חסרי דאגות. נכון, כמעט לכולם יש לחם לאכול ובגד ללבוש, אבל התחושה היא שאנחנו רודפים אחרי הזנב של עצמנו; עובדים ועובדים עד כלות הנשמה, בקרסולה איזומה ללא הפוגה, לעיתים גם על חשבון המשפחה, עבודת השם, הדברים החשובים באמת בחיים. האם ייתכן שהשעבוד שלנו לעבודה הוא ביטוי לבעיה פנימית שאנחנו מבקשים להדחיק ולהכחיש? מניין נובע המרדף הבלתי-נגמור, המטורף וחסר הפרופורציות שלנו אחרי הכסף, אחרי עוד שקל ועוד אחד? האם יש דרך להיחלץ מהאוקיינוס הזה, שנדמה שאין לו סוף?

סיפור המבול - לפי תפיסת החסידות - איננו מאורע היסטורי חד-פעמי שהתרחש אי שם בעבר הקדום; ה'מבול' הזה שוצף וגועש כל הזמן, הוא הצונמי של הפרנסה, גלי הטרדות והדאגות שמאיימים להטביע אותנו. אבל כמו אז, גם לנו יש 'תיבה' מיוחדת אליה אנחנו יכולים להיכנס ולהינצל מהשיטפון - "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ונהרות לא ישטפו".

סוגיית טרדות הפרנסה וההתמודדות איתן נדונה בהרחבה בכל דורות החסידות. הרבי המהר"ש כתב 'המשך' שלם וארוך, "מים רבים" שמו, שפרקיו הראשונים עוסקים בנושא הזה, בבעיות החיים והקיום היומיומיות של שיטפונות הפרנסה.

מאמר "מים רבים" - ספר המאמרים תרל"ו

א. רבות מחשבות

טרדות הפרנסה והמחשבות בענייני העולם הזה נמשלו ל"מים רבים" - כי הן טורדות את מנוחת האדם, מציפות אותו בדאגות וספקות, ומטלטלות אותו בסערה.

"מים רבים" - ריבוי המחשבות והטרדות בנושא הפרנסה

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזו לו¹.

דקדק לומר "רבים".

והיגו כי פרוש "מים רבים" הוא בחינת טרדות הפרנסה והמחשבות שבענייני עולם הזה.

וכמו שכתוב² "רבות מחשבות בלב איש", הם בחינת רבוי המחשבות שבלב איש, שהם הם הטורדים את האדם על ידי שמטילים ספקות רבות בכל ענין, והם הם המיגעים את האדם מאד בטרדות השכל.

ולכן אמר החכם שאין לך שמחה גדולה יותר

מהתרת הספקות. להיות כי על ידי התר הספקות נותן מנוחה לנפשו השכלית מבלי תמשך אנה ואנה בהשפלת הדבר, אם כן הוא או כן. אשר יגיעה זו הוא הפך המנוחה לגמרי, עד שהאדם אינו יודע האף לעשות, ועל ידי זה מתבטל ממלאכתו וממילא חסר לו הצטרפותו, שעל ידי זה מתוסף לו עוד יגון על יגונו כו'.

(ונמשלו למים, כי כמו שהמים נידי ואזלי = נעים והולכים), כמו כן נפש האדם הטרודה ומספקת בעניינים רבים אף לעשות כף או כף, או אם לעשות זה הענין או ענין אחר. ובכל מחשבה והסכם שישאר לו לפי שעה ניזו לזה כל הנפש והגוף והאברים, כי גופא בתר רישא גריר [= הגוף נגרר אחר הראש]. ואחר כך כשיפל במחשבה אחרת, ניזו על ידי זה הנפש והגוף לצד אחר. והרי זה כמו המים דנידי ואזלי).

ב. דעתם קצרה

יהודי מאמין מסתפק במה שיש לו, ואז הקדוש ברוך הוא נותן ברווח ובשפע.

אך מי שדעתו קצרה ואינו מבין את זה, מרגיש שצרכיו מרובים, ובשאיפתו להשיג מותרות הוא רק מסכן את עצמו ומביא על עצמו רעה.

1. שה"ש ח"ז.
2. משלי יט, כא.

"מרוכים צרכי עמך" – בגלל "דעתם קצרה"

ועוד יש לפרש ענין "רבות מחשבות בלב איש" באופן אחר קצת, ובאמת קרובין הן בענין.

והינינו על דרך שאמרנו רבותנו זכרונם לברכה³ "מרוכים צרכי עמך ודעתם קצרה".

ופרש בתורה אור דבור המתחיל "ויאבק", שמה שמרובים צרכי עמך הוא מפני שדעתם קצרה. ואלו היה דעתם ברחב ובחזק, לא היה מתאנה כלל לרבו דברים שמצטרפים לו לפי קצר דעתו.

וזהו ענין "לתאנה יבקש נפרד"⁴. פרוש: שאם היה לו דעת חזק, ונודע כי הדעת הוא ענין ההתקשרות, ואם כן לא היה נפרד, וממילא לא היה מתאנה תאוות כלל! והסבה למה לתאנה לדברים רבים, מפני היותו נפרד כו'.

האדם מביא על עצמו את הרעה – בגלל המרדף אחר תאוות ומותרות

שהרי אנו רואים שהרעה הבא לאדם מן הבורא מעטים המה מאד. ורוב הרע המגיע לאדם, הוא מפני תאוותו להשיג עשר רב, או על כל פנים למלא רצונותיו הגרים לפזר יציאותיו כי רב המה, ברבוי רצונות זרות.

ואשר עבור זה יספן נפשו לעשות דברים שהמה בחזקת סכנה, ולא יבטי על זה כלל. כמו שירצה להשתמש בכלי כסף, והרי הוא סכל למה לא ירצה לעשות כליו מזהב, ויש אשר עשו מספיר, ואפשר שיעשו גם מנוף או מאודם כו', שהם אבנים יקרים המציאות להיות גדולים שיעשו מהם כלים.

ועל זה אמר במשנה תורה⁵ "שחת לא לו", כי אם "אולת אדם תסלף דרכו" – ועל ה' יזעף לבו⁶. מדוע הגיע לו ככה שיוזק או יחסר אבר או יסתכן בעת מן העתים? ובאמת הוא עצמו גרם לזה!

למה לו לרצות כלי כסף או בגדי רקמה ומשי? הלא גם מגז כבשים יתחמם! ולמה ירצה לעשות מעורות החיות שאינם מצוים כל כך וביקר להשיגם? וכן אם יעשה לו כסות בקרה מקנבוס, גם כן יכסה גופו ויוכל להיות נקי פנדרש לאדם, ומדוע ירצה במשי וכדומה?

ולמלאות רצונותיו הגרים, מספן נפשו לפרש

ביום ולהלך בדרךים המספנים במדבריות וכדומה. וכמו שלהשיג מרגליות יקרים יש מין אחד שצריכים לירד בצלוחיות כמו זוג [= פעמון] גדול בים, כשיורד האדם דרך ביה בים אינם נכנסים ביה המים, והאדם יכול לחיות באויר אשר ימצא ביה על ידי שפופרת אשר יוצא מהזכוכית הנ"ל דרך הים עד האויר שלמעלה כו' -

אבל הוא בסכנות גדולים: הא' מדגי הים שלא ישברו הזכוכית בשוטם בים, הב' שלא יפסק החבל שאחוז בו הכלי הנ"ל, הג' שלא ישבר באבן וכדומה הנמצאים בים.

והעושה אלה, מי הוא החיב ברע אשר יגיע לו כשיקרהו אחד מן הסבות? האם על ה' יזעף לבו מדוע הגיע לו ככה?! הלא אם היה מסתפק בלחם לאכול ובגד ללבש, לא היה מצטרף לכל אלה!

אין זה כי אם מרע יצרו המסיתו: מדוע לא ילבש בגדי רקמה, כמו העשיר שיש לו נכסים רבים, ולא ישתמש בכלי כסף כמו העשיר - וזהו שמביאו לעשות דברים זרים בכדי להשיג למלאות תאוות לבו הרע!

את הפרנסה אפשר להשיג בכל דרך שהקדוש ברוך הוא יחליט – וזו בחירה של האדם האם לרדוף אחר המותרות

והגם כי "אין אדם נוקף אצבעו [מלמטה] אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה"⁷ - האמת כן הוא! אבל מכל מקום, הנה הוא בעל בחירה, שיוכל לבחר במדת ההסתפקות, ואז לא יצטרף לנדוד מביתו, כי אם יישב בשלוה וישתכר יציאותיו ההכרחיות.

ומאן דיהיב חיי יהיב מזונא⁸ [= ומי שנותן את החיים, הוא הנותן פרנסה] - ואם יתקן דרכו, יזמין לו השם יתברך מזונותיו בריח וברבוי ההשפעה גם בהיותו בביתו.

וכמו שכתוב "ויברך ה' אלקיך בכל אשר תעשה". פרוש, כשתזכור ש"ה' אלקיך", פרוש "שהוא הנותן לך כח לעשות חיל", ולא תאמר "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" - אז "ויברך בכל אשר תעשה".

ענין אומרו בכל, פרושו כל מה שיעשה יעלה לטוב ולהצלחה.

3. פיוט בתפלת נעילה, ועיין גם כן ברכות כט, ב.

4. משלי יח, א.

5. דברים לב, ה.

6. משלי יט, ג.

7. חולין ז, ב.

8. (ראה תענית ח, ב).

9. דברים טו, יח.

ויכולה שתהיה הצלחה יתרה גם בעשית דבר קטן שיתעשר מזה בעשר רב ועצום.

בחסד השם – כל מה שצריך אפשר להשיג בזול ובקלות

והלא אנו רואים שמחסד הבורא עלינו, כל מה שנצרך יותר היא בנקל יותר להשיג, ויכולים להשיג את הדבר הנצרך יותר בזול יותר הרבה.

וכמו אכילה ושתיה, שהשתיה היא נצרכת לאדם יותר מן האכילה, שהרי בלא אכילה יוכל לעמד אזהו ימים, אבל כשיאכל ולא ישתה יסתכן מיד ולא יוכל לעמד זמן כמו בלי אכילה.

ולכן המים נמצאים בכל מדינה ומדינה בשפע ורובי ובזול יותר הרבה. וכשילך לנהר לשאב בעצמו, יוכל לשתות ולשאב לו כמה שירצה בלי שום תשלום גמול כלל. ולא כן האכילה שבאה לאדם במחיר.

והאיר שהוא עוד יותר נחוץ מן המים, הרי הוא נמצא בכל זמן ובכל מקום מבלי שיעצור האדם גם לילך להשיגו, כמו המים שצריך האדם על כל פנים לילך לנהר לשאב אותם. ולא כן האור, כי הוא נמצא בכל מקום ובכל זמן מבלי שיעצור כלל לילך אחריו. והינו מפני היותו נחוץ מאד, שהרי גם זמן מועט לא יחיה האדם בלי אור כו', ולכן הוא מצוי תמיד ובלי שום מחיר כלל.

ולא כן הבגדים, אפלו בגדים הפשוטים, הנה המה יקרים יותר מהמאכל גם כן. והינו להיותם אינו נחוץ כל כך כמו המאכל, שהרי גם כשילך האדם קרוע ובלי וגם בלי שום בגד יוכל לחיות, וענן הבגדים הם רק לכסות בשרו כו', לכן הם ביקר יותר.

וכל שכן בגדים יקרים, שאין שום צרך כלל בהם, כי אם להתגדל ולהתיהר בהם ולמלאות תאות לבו שילך בגד טוב ויקר, כמו העשיר שאינו תופס מקום אצלו כלל המעות אשר שלם עבור הבגד, גם כי רב הוא בערך אנשים בינונים, אמנם לגבי רוב עשרו אינו תופס מקום כלל.

והבית היא עוד יותר מבלי צרך. שהרי יוכל להיות בבית חברו להתחמם, וכן יוכל להסתפק על ידי שישכר דירה לבני ביתו. לכן הבית עולה עוד ביקר יותר גם מן הבגדים היקרים כו'.

וכל שכן אבנים טובות ומרגליות וכל התכשיטין, שעולים לדמים יקרים מאד שלא בערך גם מן הבית.

וכל שכן אם ירצה להשתמש בכלים מספיר או אדם ודומיהם כו'.

שנמצא מאר, שכל מה שמכרך יותר להאדם, מלבד מה שהוא בזול יותר, הנה הוא נמצא יותר והשגתו הוא מבלי שום טרח כלל. וכל מה שאינו מכרך כל כך, הוא בעלוי יותר ביקר וקשה בהשגת המציאות.

"רעתם קצרה" – האדם לא מבין את הסכנה

ואם ירדף אדם אחר המותרות הנ"ל ויסתכן נפשו בעבור זה, האם על ה' יזעף לבו? מדוע הגיע לו ככה?!

הרי הוא בעל בחירה! למה בחר לרדף ולהתאות אחר המותרות? ולמה לא כבש יצרו מבלי להתאות דברים הנ"ל, או כבוד המדמה כמה שתשתנה הנהגתו להעשירים המתנהגים הוצאותיהם בהרחבה, וכן כליהם אשר ישתמשו בהם הם מכסף וזהב או גם ממלאים בתרשיש וכדומה? הלא הוא בעצמו גרם שיסתכן בסכנה הבאה לו או מה שנוק באחד מאבריו!

ועל זה אמר "אגלת אדם תסלף דרכו".¹⁰ וכתבי"ו "מידכם היתה זאת לכם". ועל זה אמר¹¹ "משחית נפשו הוא יעשנה".

והלא האלקים עשה "את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים"¹². שהם רבות המחשבות אשר בלב איש הטורדות אותו לחשב אם יסע למרחקים ישיג פרנסה בשפע ורובי למען יוכל להרבות כבוד ביתו כו'.

וכשמוציא מכח אל הפועל מחשבתו הרעה הנ"ל, עושה רעה לעצמו. שבהיותו הולך ביום אוכלו חרב וקרח בליה, וכל שכן אם ירד לשוט בימים או בצלוחית הנ"ל, שמתחייב בנפשו הוא על אשר גרם לעצמו ככה, שזהו רק מה שאגלת אדם תסלף דרכו כו'.

וכל זה נכלל בכלל מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה "מרבין צרכי עמו ודעתם קצרה".

פרוש, שכל הסבה מה ש"מרבין צרכי עמו" לרדף אחר המותרות הוא לפי "שדעתם קצרה" מלהבין שעל ידי דברים הנ"ל מסכן נפשו בסכנות גדולות, שאינו כדאי ספק מהסכנה נגד הטוב שישגי.

10. במלאכי א, ט. מידכם היתה זאת. אבל במו"נ (שם) הוא כמ"ש כאן. וראה ג"כ בפירוש הראב"ע.

11. משלי ו, לב.

12. קהלת ז, כט.

"דעתם קצרה" – הגורם לכל זה הוא חוסר ידיעה בגדלות השם

ועקר פרוש "דעתם קצרה" הוא מה שאינו מעמיק דעת בהתבוננות בגדלת הבורא.

שאם היה מעמיק דעת בהתבוננות בפסוק וברכה ה' אלקיך בכל אשר תעשה, אומר בכל יורה שלא דוקא על ידי נדודו בדרך חוקים או להפריש בים ישיג הטוב. כי אם שיכול לברכו בכל אשר יעשה, בהיותו יושב בביתו גם כן. רק שידע שה' אלקיך, שהוא הנותן לה כח לעשות חיל, כנזכר לעיל.

ג. כשאון מים כבירים

המניע לרדיפה אחר מותרות הוא הגאווה, גסות הרוח. התוצאות של הגאווה עדולות להיות הפסדים, מחלות ונזקים.

רדיפת המותרות – גסות רוח וגאווה שגורמת לאדם לשאוף להשיג את מה שלא שייך לו

והנה ענין מה ש"לתאנה יבקש נפרד" – הנה זהו הגבהת הלב ורחב לב לרצות.

וסבת זה הוא גם כן מחמת קצר הדעת. שאם היה דעתו יפה ושלמה לחשב בעצמו ערכו ומהותו – למה מגיע לו עשר ושישתמש בכלי כסף, והיה חושב פחות ערכו, לא היה רוצה כלל בזה!

אלא מפני ש"דעתו קצרה" מלהבין ולהתבונן בזה, וכטוב לבו מגביה ומרחיב לבו לאמר "אלה למקום פלוני, אם הדרך רב הוא ומסכן – אבל שלום יהיה לי", ועל ידי זה בשרירות לבו ילך כו', הנה ידון לבו זה הוא "כשאון מים כבירים ישאון"¹³.

פרוש, שזהו כמו גלי הים שנגבהים בגבה מאד. שעל ידי חלק הרוח שנמצא במים, על ידי זה הם נגבהים בגבה מאד.

ולא מצד עצמם, שהרי טבע המים הוא בהפך, לירד למטה ולא לעלות למעלה. אלא שמחמת חלק הרוח שבמי הים, שטבע הרוח הוא לעלות למעלה, מגביה עמו גם המים, עד שנצבו כמו נד לשעה ולרגע, שנדמה להמביט בים שכמו הר גדולה ממים הוא, והוא מהתרוםמות גלי הים כו'.

וכן הוא בגס הרוח. שלמה מגיס דעתו, הוא מפני התרוםמות רוחו הגסה עליו לאמר "גם אני אהיה בין המכבדים כשאשיג כסף וזהב לרב", ועל ידי זה מתרומם לבו לחפץ בזה.

תוצאת הגאווה היא נפילה והתרסקות – כמו גלי הים שמתנפצים

אמנם, כמו שגלי הים תכף כשעולים הם יורדים, וכאשר יערה רוח ממרום י שקט הים ויקם סערה לדממה –

כן כתיב¹⁴ "והרשעים כים נגרש", שרוחו הגסה נגרש כים. ותמורת אשר דמה להשתכר, נעשה מום באיבריו או נעשה חלי מחמת שנוי האוירים והפחדים או מסיבות אחרות המתרגשות ובאות בעולם, עד שנחלה ונעשה גרוע הרבה מכמו שהיה קדם, ומעלתו לא השיג גם כן.

ורק מעט מן המעט שמצליחים להוציא כונתו כו'. ולא בכל יומא מתרחיש ניסא [= מתרחש ניס], שינצל מפגעים המתרגשים לבוא על ידי פעולתיו שלא נכונים וראוים הם ושיזמין לו להשתכר. שהרי יכול להיות שפרש בים וילך בדרך חוקים, וגם אם ירד בים יכול להיות שלא ירוח ושלל ימצא האבן אשר ימצא בים כו'.

ד. לא יוכלו לכבות

אחרי הכול, גם "מים רבים" לא יכולים "לכבות את האהבה", היא האהבה המסותרת לקדוש ברוך הוא שיש לכל יהודי.

בכוחו של כל אחד לעורר את האהבה ולהיות תאב לדבקות באלוקות, וממילא יעלמו הרצונות הזרים והתאוות החומרניות.

"מים רבים" לא מכבים את האהבה המסותרת

ועם כל זה, הלא כל אחד מ ישראל יש לו נפש האלקית, אשר היא "חלק אלקה ממעל".

ואם כי הגביר נפשו בהבמית שישלט על הנפש האלקית, שלא יהיה מושל ברוחו לכלוא את הרוח הגסה שלו שרודף אחר רצונותיו הנזרים הנ"ל, עד שנמשך בבחינת "מים רבים" הנ"ל, שהוא הטרדות הרבים והעצומים –

עם כל זה, "לא יוכלו לכבות את האהבה" שיש

14. ישע' נז, כ.

13. ישע' יז, יב.

בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, בַּחֲנִינֵת אֲהֵבָה מְסֻתֶּרֶת שֶׁמְסֻתֶּרֶת
בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.

וּבִיכָלֶת גַּם הָאֲנָשִׁים הֵהֶם לְעוֹרֵר אֶת הָאֲהֵבָה
לְאֻלָּקוֹת.

כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב¹⁵ "אִם תִּעֲרִי וְאִם תִּעוֹרְרִי אֶת
הָאֲהֵבָה עַד שֶׁתִּחְפֹּץ". פִּירוּשׁ, שִׁיחְפֹּץ לְצֵאת
מִמַּאֲסֵר הַגּוֹף הַמוֹנְעוֹ וּמַעֲכֹבוֹ, וְנוֹתֵן כֹּחַ וְעֹז
לְנַפְשׁ הַבְּהִמִּית לְהִתְגַּבֵּר עַל הַנֶּפֶשׁ הָאֻלָּקִית כּו',
וְיֻכַּל לְבֹא לְבַחֲנִינֵת "וְאֲהֵבָתָּ בְּכָל לִבְכָּךְ - בְּשִׁנִּי
צִירִיךָ כו'".

כִּי גַם הַ"מִּים רַבִּים" הֵנ"ל אֵינָם יֻכָּלִים "לְכַבֹּת
אֶת הָאֲהֵבָה" מִכָּל וְכָל. כִּי אִם שֶׁהִיא מְסֻתֶּרֶת
וְנִעְלָמָת, אֲבָל יֻכָּל לְעוֹרְרָה שֶׁתֵּצֵא מִהָעֵלֶם אֶל
הַגִּלְיוֹת כּו' וְלִהְיוֹת בְּבַחֲנִינֵת "וְעִמְדָה לֹא חִפְצָתִי כו'¹⁶.

את כוח התאוה עצמו אפשר לכוון לאלוקות

כִּי הִנֵּה הַתָּאֵב לְרְצוֹנוֹת הָהָרִים הֵנ"ל, הִנֵּה עֵצָם
כֹּחַ הַמִּתְאַוָּה אֵינוֹ דִּיקָא שֶׁיִּהְיֶה תָּאֵב לְרְצוֹנוֹת
הָהָרִים, שִׁירְבָה כְּבוֹד בֵּיתוֹ אוֹ לְהַשִּׁיג כְּבוֹד

15. שה"ש ג, ה.
16. תהלים עג, כה.

הַמִּדְמָה, אֲשֶׁר מִדְמָה בְּנַפְשׁוֹ שֶׁכָּאֲשֶׁר יִשְׁיג רְכוּשׁ
רַב יִכְבְּדוּ אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא מְכַבֵּד מִצַּד
עֲצָמוֹ מִצַּד מַעְלוֹתָיו אֲשֶׁר טוֹבִים הֵמָּה בְּעֵצָם, כְּמוֹ
מַחֲמַת עוֹצֵם חֲכָמָתוֹ בְּהַשְׁפֵּלֶת אֻלָּקוֹת וּבִגְנֻלָּה
בַּתּוֹרָה וְהִתְנַחֲנוּתוֹ בַּחֲסִידוֹת וּפְרִישוֹת וְטוֹב מְדוּתָיו
עִם הַבְּרִיּוֹת כּו',

כִּי אִם שֶׁכֹּחַ הַמִּתְאַוָּה הוּא כָּלְלִי, לִהְיוֹת תָּאֵב
לְדַבֵּר אֲשֶׁר יִבִּין בְּשִׁכְלוֹ כִּי טוֹב הוּא הַדְּבָר לְפָנָיו.

וְהוּא בְּזִדּוֹן לְבוֹ וְרַמַּת רֹחוֹ הַקָּשָׁה, צִיר צִיּוֹר רַע
בְּכֹחַ הַמִּתְאַוָּה, שִׁיְהִיָּה חִפְצוֹ וְרְצוֹנוֹ לְהַשִּׁיג רְכוּשׁ
רַב וְכִדּוּמָה.

אֲבָל כְּאֲשֶׁר יְעוֹרֵר אֶת הָאֲהֵבָה עַד שֶׁתִּחְפֹּץ
בְּדְבִיקָה וְחִשִּׁיקָה וְחִפְצָה בְּאֻלָּקִים חֲיִים וּמְלֶךְ
עוֹלָם, יֻכָּל לְצִיר בְּכֹחַ הַמִּתְאַוָּה הֵנ"ל שִׁיְהִיָּה תָּאֵב
לְאֻלָּקוֹת בָּחֵם וְרִשְׁפִּי אֵשׁ הַתְּשׁוּקָה, כְּמוֹ הֵיוּתוֹ
טָרִיד וְרִדּוּף בְּרְצוֹנוֹתָיו הָהָרִים, וּבִיָּתֵר שְׂאֵת וְיִתֵּר
עַז מִצַּד עֵצָם הַמַּעֲלָה מִהֶעֱנִין כּו'.

וּמִמֵּילָא יִפְּלוּ כָּל רְצוֹנוֹתָיו הָהָרִים כְּהִמָּס דּוֹג
מִפְּנֵי אֵשׁ כּו', וְיֻבֹא לְדַבְּקָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

<<< המשך מעמוד 10

ל'תוכחות' וההכוונה שיתנו לו, ובסופו של
דבר הטוב הזה יתגשם".

אך לא תמיד זה קל לראות כך את הילד.
לא פעם אנחנו רואים התנהגויות שליליות
שאף מכעיסות אותנו ודורשות מאיתנו
התייחסות והפעלת סמכות חינוכית.

איך נוכל תוך כדי השמעת גערה או נזיפה,
לראות בילד "ילד טוב ירושלים"? - נזכור
את מה שלמדנו כאן: יש להפריד בין הילד
לבין ההתנהגות או המעשה השליליים.

במקום לעסוק בהדבקת תוויות ובמחשבות
שליליות על הילד עצמו (הוא חוצפן, הוא
שקרן, הוא אלים, הוא לא לומד, הוא לא
מתפלל), נתמקד בתיקון: מה צריך לעשות
כדי לתקן את מה שראינו, איך עוזרים לילד
בצורה מעשית ותכליתית להיות "ילד טוב"
כמו שהוא באמת יכול להיות. כך, גם בשעת
מעשה נוכל להסתכל על הילד ולראות בו
את הילד הטוב ביותר וגם התוכחה עצמה
תבוא ממקום של אהבה גדולה.

וכשמתנהגים והולכים בדרך זו של שם
ויפת, אז זוכים להבטחת הברכה: "יפת
אלוקים ליפת, וישכון באוהלי שם" - עד
שזוכים להשראת השכינה שהיא "באוהלי
שם", על ידי אחדות ואהבת ישראל,
ובקרוב ממש.

התובנה הזו, לא 'לראות את הרע' גם בזמן
אמת כאשר אנו עוסקים בתיקון - יכולה
לתת לנו כלי חינוכי רב עוצמה.

כל תוכחה חייבת לבוא מתוך אהבה ומתוך
אמונה בכוחו של המחונן להשתנות
ולהצליח.

כך הרבי כותב במכתב לסבא שהיה מודאג
מחנינוך נכדיו: "אם תסתכל על הילד ותראה
בו כבר עכשיו את הטוב שאתה מצפה
לראות בו בהמשך, ותיתן לו יחס מכבד
ואוהב בהתאם, זה יפעל שהוא ישמע

ז. להעיר מתניא פרק לב.

יום שישי ל תשרי

יום ראשון של ראש חודש מרחשוון: בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התוועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה, ייתנו לצדקה¹ ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות².

נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש³.

שחרית - היום ומחר: יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור⁴. ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה⁵.

באמירת ההלל, כל אחד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל בתשבחות")⁶.

את הקטע "ואברהם זקן", שאומרים שלוש פעמים מיד לאחר אמירת הלל - גם החזן אומר, לפני שאומר קדיש תתקבל⁷.

אחרי שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבינו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" ו"היה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה)⁸. אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.

לא מלבישים בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין של רבינו תם לפני מוסף⁹, וכן

אין להכניס את שרוול החליפה מתחת לאבנט¹⁰ - ומתפללים כך מוסף¹¹.

החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון הקודש לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש, ולפחות את סיומו לומר בקול¹².

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהלים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, מי שהוא בן שלוש עשרה - פרק יד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש מספר פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק¹³.

יעלה ויבוא בתפילה: מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה, היום או מחר:

אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקיך", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה"¹⁴.

ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.

ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".

ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחזור לברכת רצה משלים ואומר "[ברוך אתה השם] למדני חוקיך", ואז חוזר לברכת רצה.

ואם נזכר אחרי שאמר את "יהיו לרצון" השני בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "השם שפתי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.

ו[בשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר¹⁵.

ואם שכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת מנחה - אם נזכר בתפילת ערבית, לאחר תפילת שמונה

1. ספר השיחות ה'תשנ"ג ח"ב ע' 539.

2. היום-יום, ל' ניסן. 'התוועדות' תשנ"ג ח"ג עמ' 383. ראה גם שיחות קודש תשי"ג עמ' 276.

3. ראה שו"ע או"ח סי' תיש וכף-החיים שם סי' ק ד.

4. רמ"א תכבב, שו"ע אדמו"ר ז"ל תפחג.

5. המזכיר הרה"ח ר"ל גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"צ בשם אדמו"ר מהורש"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח. וע"ע ב"דיני ומנהגי ראש חודש - חב"ד" עמ' נה.

6. ספר-המנהגים שם, וראה אנ"ק חלק טז עמ' פד. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322.

7. היום-יום, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

8. ספר-המנהגים עמ' 36.

9. מנהג ישראל תורה סי' צא ס"ק כו.

10. הרה"ח ר' דובער חן ע"ה בשם הבעש"ט.

11. כך נהג הרבי.

12. ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטו. אנ"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

13. ספר המנהגים עמ' 36.

14. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.

15. שו"ע אדמו"ר ז"ל קכו ס"ג.

עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה, ויכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה.¹⁶

יעלה ויבוא בברכת המזון: מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון¹⁷ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמי ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמי": "ברוך . . שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת המזון ולא חוזר.¹⁸

שבת קודש פרשת נח א מרחשוון

יום שני של ראש חודש מרחשוון: לקריאת התורה מוציאים מארון הקודש שני ספרי תורה. בספר הראשון מעלים שבעה עולים וקוראים את פרשת נח. אחר כך מניחים את ספר התורה השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. בספר התורה השני מעלים את המפטיר, וקוראים את הקריאה לשבת ראש חודש.

לא אומרים "אב הרחמים" לפני תפילת מוסף. בשמונה עשרה של מוסף אומרים "אתה יצרת". מי שטעה והמשיך את התפילה כרגיל - אם נזכר לפני שסיים את תפילת שמונה עשרה, חוזר ואומר "אתה יצרת" וממשיך משם את התפילה; ואם נזכר אחרי שסיים שמונה עשרה, מתפלל שוב שמונה עשרה של מוסף.

לאחר התפילה עורכים התנועות בבית הכנסת.¹⁹ בתפילת מנחה לא אומרים "צדקתך".

יום המישי ו מרחשוון

ותן טל ומטר: בארץ ישראל, מתחילים לומר בתפילת ערבית (ליל ז') "ותן טל ומטר לברכה"²⁰.

כדי להזכיר לציבור לומר "ותן טל ומטר" - לפני תפילת שמונה עשרה דופקים על השולחן וכדומה, אבל לא מכריזים בדיבור.²¹

מה יעשה מי ששכח לומר "ותן טל ומטר

לברכה"²² [לא רק הערב, אלא תמיד]? - תלוי מתי נזכר:

לפני שאמר את שם השם בסיום ברכת "מברך השנים" - חוזר אחורה ואומר "ותן טל ומטר לברכה", ומשם ממשיך את התפילה כרגיל לפי הסדר.

אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "מברך השנים" - מסיים את הברכה, אומר "ותן טל ומטר לברכה", וממשיך את התפילה כרגיל לפי הסדר.²³

אחרי שהתחיל לומר את הברכה הבאה, "תקע בשופר" - בברכת "שמע קולנו", לפני שאומר "כי אתה שומע תפילת כל פה", יאמר "ותן טל ומטר לברכה".

אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "שומע תפילה" [ולפני שהמשיך את סיום הברכה] - יאמר "למדני חוקיך"²⁴, אחר כך יאמר "ותן טל ומטר לברכה", ואחר כך יחזור אחורה לומר "כי אתה שומע תפילת כל פה" ומשם ימשיך את התפילה לפי הסדר.

אחרי שסיים את ברכת "שומע תפילה" [ולפני שהתחיל לומר את הברכה הבאה] - יאמר "ותן טל ומטר לברכה" וימשיך את התפילה כרגיל לפי הסדר.

אחרי שהתחיל לומר את הברכה הבאה, "רצה" - חוזר אחורה ומתחיל שוב מברכת "ברך עלינו".

אחרי שסיים את "יהיו לרצון" השני שבסיום תפילת שמונה עשרה - חוזר אחורה ומתחיל שוב את התפילה מההתחלה.

ואם נזכר רק כשהגיע זמן התפילה הבאה, מתפלל את התפילה שכעת הגיע זמנה - ואחר כך מתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה כהשלמה לתפילה הקודמת. זאת, חוץ מאשר אם לא אמר "ותן טל ומטר לברכה" במנחה של ערב שבת - שאז לא מתפלל פעמיים את תפילת שמונה עשרה של שבת.

עד תפילת מנחה של ה' כסלו (כולל תפילה זו) - גם מי שמסתפק האם אמר "ותן טל ומטר לברכה" בתפילה, דינו כמו מי שבוודאי לא אמר, ועליו לנהוג כפי שפירטנו קודם.²⁵ זאת, גם אם הוא מתפלל כשליח ציבור.²⁶

22. מכאן ואילך על-פי שו"ע אדמו"ר סי' קיז ס"ד-ה, ולוח כולל-חב"ד.

23. קצות-השולחן סי' כא ס"ט.

24. ע"פ לוח כולל-חב"ד, א' דחול-המועד סוכות.

25. על-פי שו"ע אדמו"ר סי' קיד ס"י וקצות-השולחן סי' כא ס"ו.

26. ראה לקט ציונים והערות לשו"ע אדמו"ר סי' קיד ס"י.

16. לוח כולל-חב"ד בדר"ח מרחשוון.

17. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמו"ר.

18. שו"ע אדמו"ר סי' קפח ס"י. סידור אדמו"ר.

19. ראה 'היום יום' ל' ניסן.

20. שו"ע אדמו"ר סי' קיז ס"א.

21. לוח כולל-חב"ד.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים ליימא ע"ה

ט אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה
בדורתי את־האלהים התהלך־נח: אלה
תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדורתי
את־האלהים התהלך־נח: אלן תולדת נח נח
גבר זכאי שלים הנה בדרוהי בדחלמא דני הליך
נח: ויולד נח שלשה בנים את־שם את־חם
ואת־יפת: ויולד נח שלשה בנים את־שם את־חם
ואת־יפת: ואוליד נח תלמא בנין ית שם ית חם
וית יפת: ויתשחת הארץ לפני האלהים
ותמלא הארץ חמס: ותשחת הארץ לפני
האלהים ותמלא הארץ חמס: ואתחבלת ארעא
קדם יי ואתמליאת ארעא חטופין: י וירא
אלהים את־הארץ והנה נשחתה ביהשחית
כל־בשר את־דרך כל־הארץ: וירא אלהים
את־הארץ והנה נשחתה ביהשחית כל־בשר
את־דרך כל־הארץ: וחזא יי ית ארעא והא
אתחבלת ארי חבילו כל בסרא אנש ית ארחה על
ארעא: ס י ויאמר אלהים לנח קן כל־בשר בא
לפני כיימלאה הארץ חמס מפניהם והנני
משחיתם את־הארץ: ויאמר אלהים לנח קן
כל־בשר בא לפני כיימלאה הארץ חמס מפניהם
והנני משחיתם את־הארץ: ואמר יי לנח קצא
דכל בסרא עלת לקדמי ארי אתמליאת ארעא
חטופין מן קדם עובדיהון בישיא והא אנא
מחבלהון עם ארעא: י עשה לך תבת עצי־גפר
קנים תעשה את־התבה וכפרת אתה מבית
ומחוץ בכפר: עשה לך תבת עצי־גפר קנים
תעשה את־התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ
בכפר: עיבד לך תבותא דאעין דקדרום מדורין
תעבד ית תבותא ותחפי יתה מגו ומברא
בכפרא: ט וזה אשר תעשה אתה שלש מאות
אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה
ושלשים אמה קומתה: וזה אשר תעשה אתה

שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה
רחבה ושלשים אמה קומתה: ודין דתעבד יתה
תלת מאה אמין ארפא דתבותא חמשים אמין
פתיה ותלתין אמין רומה: ט צהר א תעשה
לתבה ואל־אמה תכלנה מלמעלה ופתח
התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים
תעשה: צהר א תעשה לתבה ואל־אמה תכלנה
מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים
שנים ושלשים תעשה: נהור תעביד לתבותא
ולאמתא תשכללנה מלעלא ותקעא דתבותא
בסורה תשוי מדורין ארעין תניין ותלימאין
תעבדנה: י ואני הנני מביא את־המבול מים
על־הארץ לשחת כל־בשר אשר־בו רוח חיים
מתחת השמים כל אשר־בארץ וגוע: ואני הנני
מביא את־המבול מים על־הארץ לשחת כל־בשר
אשר־בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר־בארץ
וגוע: ואנא הא אנא מייתי ית טופנא מיא על
ארעא לחבלא כל בסרא די בה רוחא דחיי
מתחות שמיא כל די בארעא ימות: יי והקמתי
את־בריתי אתך ובאת אל־התבה אתה ובניך
ואשתך ונשי־בניך אתך: והקמתי את־בריתי
אתך ובאת אל־התבה אתה ובניך ואשתך ונשי־
בניך אתך: ואקם ית קנמי עמך ותעול לתבותא
את ובניך ואתך ונשי בניך עמך: יט ומכל־החי
מכל־בשר שנים מכל תביא אל־התבה להחיות
אתך וזכר ונקבה יהיו: ומכל־החי מכל־בשר שנים
מכל תביא אל־התבה להחיות אתך וזכר ונקבה
יהיו: ומכל דחי מכל בסרא תרין מכלא תעיל
לתבותא לקימא עמך דכר ונקבא יהון: כ מהעוף
למינהו ומן־הבהמה למינה מכל רמש האדמה
למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות: מהעוף
למינהו ומן־הבהמה למינה מכל רמש האדמה
למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות: מעופא

לְזוֹנְהִי וּמִן בַּעֲרָא לְזוֹנָה וּמִכָּל רַחֲשָׁא דְאַרְעָא
 לְזוֹנְהִי תִרְיָן מִכָּל יַעֲלוֹן לְזוֹמָד לְקִימָא: כֹּא וְאַתָּה
 קַח־לָךְ מִכָּל־מֵאכֹל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאַסְפֹּת אֱלֹיֶךָ
 וְהִיָּה לָךְ וְלָהֶם לֹא־כֹלָה: וְאַתָּה קַח־לָךְ מִכָּל־
 מֵאכֹל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאַסְפֹּת אֱלֹיֶךָ וְהִיָּה לָךְ וְלָהֶם
 לֹא־כֹלָה: וְאַתָּה סֹב לָךְ מִכָּל דְּמִתְאַכֵּל וְתִכְנוֹשׁ
 לְזוֹמָד וְיִהְיֶה לָךְ וּלְהוֹן לְמִיכָל: כֹּב וְיַעֲשֶׂשׁ גַּח כָּכָל
 אֲשֶׁר צִוָּה אֱתוֹ אֱלֹהִים בֶּן עֶשְׂוָה: וְיַעֲשֶׂשׁ גַּח כָּכָל
 אֲשֶׁר צִוָּה אֱתוֹ אֱלֹהִים בֶּן עֶשְׂוָה: וְעַבְדֵּךְ נָח כָּכָל דִּי
 פִּקְדֵי יְתֵה יְיָ בֶּן עַבְדֵּךְ:

שני א' ויאמר יהוה לנח בא־אתה וכל־ביתך
 אֶל־הַתֶּבֶת כִּי־אֶתְּךָ רֹאִיתִי צָדִיק לִפְנֵי בְדוֹר
 הַזֶּה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אִתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֵל־
 הַתֶּבֶת כִּי־אֶתְּךָ רֹאִיתִי צָדִיק לִפְנֵי בְדוֹר הַזֶּה:
 וְאָמַר יְיָ לְנֹחַ עוֹל אַתָּה וְכָל אֲנֶשׁ בֵּיתְךָ לְתִבְוֹתָא
 אֲרִי יְתֵד תְּזִיתִי וְכָפִי קָדָמִי בְּדֹרָא הַדִּין: כ' מִכָּל
 הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לָךְ שְׁבָעָה שְׁבָעָה אִישׁ
 וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִוא
 שְׁנָיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
 תִּקַּח־לָךְ שְׁבָעָה שְׁבָעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה
 אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִוא שְׁנָיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: מִכָּל
 בַּעֲרִיא דְכִנָּא תִסֹּב לָךְ שְׁבָעָה שְׁבָעָה דְכָר וְנִקְבָּא
 וּמִן בַּעֲרִיא דְלֹא אִיתְהָא דְכִנָּא הִיא תִרְיָן דְכָר
 וְנִקְבָּא: ג' גַּם מִעוֹף הַשָּׁמַיִם שְׁבָעָה שְׁבָעָה זָכָר
 וְנִקְבָּה לַחַיּוֹת זָרַע עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: גַּם מִעוֹף
 הַשָּׁמַיִם שְׁבָעָה שְׁבָעָה זָכָר וְנִקְבָּה לַחַיּוֹת זָרַע
 עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: אף מִעוֹפָא דְשָׁמַיָא שְׁבָעָה
 שְׁבָעָה דְכָר וְנִקְבָּא לְקִימָא זֶרַעַא עַל אִפִּי כָל
 אֲרָעָא: ד' כִּי לַיָּמִים עוֹד שְׁבָעָה אֲנֹכִי מִמַּטֵּיר
 עַל־הָאָרֶץ אֲרַבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וּמַחֲיִיתִי
 אֶת־כָּל־הַיְּקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מִעַל פְּנֵי הָאָדָמָה:
 כִּי לַיָּמִים עוֹד שְׁבָעָה אֲנֹכִי מִמַּטֵּיר עַל־הָאָרֶץ
 אֲרַבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וּמַחֲיִיתִי אֶת־כָּל־
 הַיְּקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מִעַל פְּנֵי הָאָדָמָה: אֲרִי לְזִמְן

יומין עוד שְׁבָעָה אָנָּה מַחַת מִטְרָא עַל אֲרָעָא
 אֲרַבְעִין יוֹמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלָו וְאַמַּחֲיִי יֵת כָּל
 יְקוּמָא דִּי עַבְדַּת מִעַל אִפִּי אֲרָעָא: ה' וַיַּעַשׂ גַּח
 כָּכָל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ יְהוָה: וַיַּעַשׂ גַּח כָּכָל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ
 יְהוָה: וְעַבְדֵּךְ נָח כָּכָל דִּי פִקְדֵה יְיָ: ו' וְנָח בֶּן־שֵׁשׁ
 מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמְּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ: וְנָח
 בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמְּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ:
 וְנָח בֶּר שֵׁת מָאָה שָׁנִין וְטוֹפָנָא תְּהָה מִזָּא עַל
 אֲרָעָא: ז' וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ
 אֶל־הַתֶּבֶת מִפְּנֵי מִי הַמְּבּוּל: וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו
 וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֶּבֶת מִפְּנֵי מִי
 הַמְּבּוּל: וְעָאֵל נָח וּבְנוֹהִי וְאַתָּתָה וּנְשֵׁי בְנוֹהִי
 עִמָּה לְתִבְוֹתָא מִן קָדָם מִי טוֹפָנָא: ח' מִן־הַבְּהֵמָה
 הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה וּמִן־
 הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר־רִמַּשׁ עַל־הָאָרֶץ: מִן־הַבְּהֵמָה
 הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה וּמִן־
 הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר־רִמַּשׁ עַל־הָאָרֶץ: מִן בַּעֲרִיא
 דְכִנָּא וּמִן בַּעֲרִיא דִּי לִיתְהָא דְכִנָּא וּמִן עוֹפָא וְכָל
 דִּי רַחֲשׁ עַל אֲרָעָא: ט' שְׁנָיִם שְׁנָיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ
 אֶל־הַתֶּבֶת זָכָר וְנִקְבָּה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים
 אֶת־נֹחַ: שְׁנָיִם שְׁנָיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֶּבֶת זָכָר
 וְנִקְבָּה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ: תִּרְיָן תִּרְיָן עָלוּ
 לְוֹת נֹחַ לְתִבְוֹתָא דְכָר וְנִקְבָּא כְּמָא דִּי פִקְדֵי יְיָ יֵת
 נֹחַ: י' וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמִי הַמְּבּוּל הָיוּ
 עַל־הָאָרֶץ: וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמִי הַמְּבּוּל הָיוּ
 עַל־הָאָרֶץ: וְהָיָה לְזִמְן שְׁבַעַת יוֹמִין וּמִי טוֹפָנָא
 הָיוּ עַל אֲרָעָא: יא' בַּשָּׁנָה שְׁש־מֵאוֹת שָׁנָה לַחַיִּי־
 נֹחַ בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ בָּיוֹם
 הַזֶּה נִבְקְעוּ פְּלִמְעִינוֹת תְּהוֹם רַבָּה וְאַרְבַּת
 הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ: בַּשָּׁנָה שְׁש־מֵאוֹת שָׁנָה לַחַיִּי־נֹחַ
 בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ בָּיוֹם הַזֶּה
 נִבְקְעוּ פְּלִמְעִינוֹת תְּהוֹם רַבָּה וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם
 נִפְתְּחוּ: בַּשָּׁנָה שֵׁת מָאָה שָׁנִין לַחַיִּי נֹחַ בִּיְרֵחָא
 תַּנְיָנָא בְּשִׁבְעַת עָשָׂרָא יוֹמָא לִירְחָא בְּיוֹמָא הַדִּין

אתבדעו כל מבויעי תהומא רבא וכני
שמיא אתפתחו: י ויהי הגשם על־הארץ
ארבעים יום וארבעים לילה: ויהי הגשם על־
הארץ ארבעים יום וארבעים לילה: והיה מטרא
נחת על ארעא ארבעין ימין וארבעין לילון:
י בעצם היום הזה בא נח ושם־וחם ויפת
בני־נח ואשת נח ושלושת נשי־בניו אתם
אל־התבה: בעצם היום הזה בא נח ושם־וחם
ויפת בני־נח ואשת נח ושלושת נשי־בניו אתם
אל־התבה: בכרן יומא הדין עאל נח ושם וחס
ויפת בני נח ואתת נח ותלתא נשי בנוהי עמהון
לתבותא: יי המה וכל־החיה למינה וכל־
הבהמה למינה וכל־הרמש הרמש על־הארץ
למינהו וכל־העוף למינהו כל צפור כל־כנף:
המה וכל־החיה למינה וכל־הבהמה למינה וכל־
הרמש הרמש על־הארץ למינהו וכל־העוף
למינהו כל צפור כל־כנף: אנון וכל חיתא לזנה
וכל בעירא לזנה וכל רחשא דרחש על ארעא
לזנהי וכל עופא לזנהי כל צפור כל דפרח:
יג ויבאו אל־נח אל־התבה שנים שנים מכל־
הבשר אשר־בו רוח חיים: ויבאו אל־נח אל־
התבה שנים שנים מכל־הבשר אשר־בו רוח
חיים: ועלו עם נח לתבותא תרין תרין מכל
בשרא די בה רוחא דחיי: יד והבאים זכר ונקבה
מכל־בשר פאו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר
יהוה בעדו: והבאים זכר ונקבה מכל־בשר פאו
כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו: ועליא
דכר ונקבא מכל בשרא עלו כמא די פקיד יתה
יז ואגן יי (במימרה) עלוהי:

שלישי יח ויהי המבול ארבעים יום על־הארץ
וירבו המים וישאו את־התבה ותָרם מעל
הארץ: ויהי המבול ארבעים יום על־הארץ וירבו
המים וישאו את־התבה ותָרם מעל הארץ: והיה
טופנא ארבעין יומין על ארעא וסגיאוי מִיָּא

וניטלו ית תבותא ואתרמת מעל ארעא: יט ויגברו
המים וירבו מאד על־הארץ ותלך התבה
על־פני המים: ויגברו המים וירבו מאד על־
הארץ ותלך התבה על־פני המים: ותקיפו מִיָּא
וסגיאוי לתדא על ארעא ומהלכא תבותא על אפי
מִיָּא: כ והמים גברו מאד מאד על־הארץ
ויכסו כל־ההרים הגבהים אשר־תחת כל־
השמים: והמים גברו מאד מאד על־הארץ ויכסו
כל־ההרים הגבהים אשר־תחת כל־השמים: ומִיָּא
תקיפו לתדא לתדא על ארעא ואתחפיו כל
טוריא ומִיָּא די תחות כל שמיא: כ חמש עשרה
אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים: חמש
עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים:
חמש עשרי אמין מלעלא תקיפו מִיָּא ואתחפיו
טוריא: כא ויגוע כל־בשר ו הרמש על־הארץ
בעוף ובבהמה ובחיה ובכל־השרץ השרץ
על־הארץ וכל האדם: ויגוע כל־בשר ו הרמש
על־הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל־השרץ
השרץ על־הארץ וכל האדם: ומית כל בשרא
דרחש על ארעא בעופא ובבעירא ובחיתא ובכל
רחשא דרחש על ארעא וכל אנשא: כב כל אשר
נשמת־רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה
מתו: כל אשר נשמת־רוח חיים באפיו מכל אשר
בחרבה מתו: כל די נשמתא רוחא דחייין
באנפוהי מכל די ביפשטא מיתו: כג וימח את־
כל־היקום ו אשר ו על־פני האדמה מאדם
עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים וימחו
מן־הארץ וישאר אד־נח ואשר אתו בתבה:
וימח את־כל־היקום ו אשר ו על־פני האדמה
מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים
וימחו מן־הארץ וישאר אד־נח ואשר אתו בתבה:
וימח ית כל יקומא די על אפי ארעא מאנשא
עד בעירא עד רחשא ועד עופא דשמיא
ואתמחיו מן ארעא ואשתאר בָרם נח ודי עמה

בתבואת: כ ויגברו המים על־הארץ חמשים ומאת יום: ויגברו המים על־הארץ חמשים ומאת יום: ותקיפו מֵיָא על ארְעָא מֵאָה וּחֲמִשִּׁין יוֹמִין: א ויזכר אֱלֹהִים אֶת־נֶחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֵת כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֶּבֶה וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם: ויזכר אֱלֹהִים אֶת־נֶחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֵת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֶּבֶה וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם: ודכיר יי ית נח וְיֵת כָּל חַיָּתָא וְיֵת כָּל בְּעִירָא דִּי עֵמָה בַּתְּבוּאָה וְאַעֲבֹר יי רוחא על ארְעָא וְנָחוּ מֵיָא: ב ויסָכְרוּ מַעֲיֵנַת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם ויִפְּלֹא הַנֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמַיִם: ויסָכְרוּ מַעֲיֵנַת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם ויִפְּלֹא הַנֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמַיִם: ואסתָכְרוּ מִבּוֹעֵי תְהוֹמָא וְכוּי שְׁמִיָא וְאַתְכְּלִי מִטָּרָא מִן שְׁמִיָא: ג וישָׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלּוֹךְ וְשׁוֹב וַיִּחַסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשָּׁה וּמֵאֵת יוֹם: וישָׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלּוֹךְ וְשׁוֹב וַיִּחַסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה חֲמִשָּׁה וּמֵאֵת יוֹם: ותבו מֵיָא מֵעַל ארְעָא אֲזַלִּין וְתִיבִין וַחֲסָרוּ מֵיָא מִסּוֹף מֵאָה וּחֲמִשִּׁין יוֹמִין: ד וַתֵּנַח הַתֶּבֶה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בִּשְׁבַע־הָעָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרִי אֲרָרָט: וַתֵּנַח הַתֶּבֶה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בִּשְׁבַע־הָעָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרִי אֲרָרָט: וְנָחַת תְּבוּאָה בִּירְחָא שְׁבִיעָאָה בִּשְׁבַעַת עָשָׂר יוֹמָא לִירְחָא עַל טוּרִי קָרְדוֹ: ה וְהַמַּיִם הָיוּ הַלּוֹךְ וְחֹסֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בַּעֲשִׂירִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הַהָרִים: וְהַמַּיִם הָיוּ הַלּוֹךְ וְחֹסֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בַּעֲשִׂירִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הַהָרִים: וּמֵיָא הָיוּ אֲזַלִּין וְחֹסְרִין עַד יִרְחָא עֲשִׂירָאָה בַּעֲשִׂירָאָה בְּחַד לִירְחָא אֲתַחֲזִיאוּ רִישֵׁי טוּרֵיָא: ו וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֶּבֶה אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן הַתֶּבֶה אֲשֶׁר עָשָׂה: וְהָיוּ מִסּוֹף אַרְבָּעִין יוֹמִין וַיִּפְתַּח נֹחַ יֵת פִּנּוֹת תְּבוּאָה דִּי עֵבֶד: ז וישָׁלַח

אֶת־הָעֶרֶב וַיֵּצֵא יֵצוֹא וְשׁוֹב עַד־יִבְשַׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וישָׁלַח אֶת־הָעֶרֶב וַיֵּצֵא יֵצוֹא וְשׁוֹב עַד־יִבְשַׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וישָׁלַח יֵת עֶרְבָא וַיִּפְק מִפֶּק וְתִיב עַד דִּיבִישׁוּ מֵיָא מֵעַל ארְעָא: ח וישָׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הַקָּלוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וישָׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הַקָּלוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וישָׁלַח יֵת יוֹנָה מִלּוֹתָה לְמַחֲזִי קָלִיאוּ מֵיָא מֵעַל אֲפִי ארְעָא: ט וְלֹא־מָצָאָהּ הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֶּבֶה בִּיָּמִים עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וישָׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֶּבֶה: וְלֹא־מָצָאָהּ הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֶּבֶה בִּיָּמִים עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וישָׁלַח יְדוֹ וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֶּבֶה: וְלֹא אֲשַׁפַּחַת יוֹנָה מְנוַח לְפָרְסַת רַגְלָהּ וְתַבַּת לְוִתָּה לְתַבּוּאָה אֲרִי מֵיָא עַל אֲפִי כָל ארְעָא וְאוּשִׁיט יְדָהּ וְנִסְכָּה וְאַעֲלִי יֵתָה לְוִתָּה לְתַבּוּאָה: י וַיִּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּסָּף שְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֶּבֶה: וַיִּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּסָּף שְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתֶּבֶה: וְאוּרִיךְ עוֹד שְׁבַעַת יוֹמִין אַחֲרָנִין וְאוּסִיף שְׁלַח יֵת יוֹנָה מִן תְּבוּאָה: יא וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעַת עֶרֶב וְהָנְה עַל־הַזֵּית טָרֵף בִּפְיָהּ וַיֵּדַע נֹחַ בִּיִּקְלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעַת עֶרֶב וְהָנְה עַל־הַזֵּית טָרֵף בִּפְיָהּ וַיֵּדַע נֹחַ בִּיִּקְלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וְאַתָּה לְוִתָּה יוֹנָה לַעֲדֵן רַמְשָׂא וְהָא טָרֵף זִיתָא תְּבִיר נְחִית בְּפוּמָה וַיֵּדַע נֹחַ אֲרִי קָלִיאוּ מֵיָא מֵעַל ארְעָא: יב וַיִּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וישָׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יִסָּפָה שׁוֹב־אֵלָיו עוֹד: וַיִּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וישָׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יִסָּפָה שׁוֹב־אֵלָיו עוֹד: וְאוּרִיךְ עוֹד שְׁבַעָה יוֹמִין אַחֲרָנִין וישָׁלַח יֵת יוֹנָה וְלֹא אוּסִיפַת לְמַתּוֹב לְוִתָּה עוֹד: יג וַיְהִי בְּאַחַת וְשִׁשִּׁי־מֵאוֹת שָׁנָה בְּרֵאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ חֲרָבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּסָּר נֹחַ אֶת־

מִכֶּסֶה הַתְּבֹה וַיֵּרָא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאָדָמָה:
וַיְהִי בְּאַחַת וְשִׁש־מֵאוֹת שָׁנָה בְּרִאשׁוֹן בְּאַחַד
לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּסַּר נָח אֶת־
מִכֶּסֶה הַתְּבֹה וַיֵּרָא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאָדָמָה:
וַהֲיָה בְּשֵׁת מָאָה וְחָדָשִׁים שָׁנִים בְּקִדְמָאָה בְּחֹד לִירְחָא
נְגֻיבֻי מִיָּא מֵעַל אֶרֶצָא וְאַעֲדִי נָח יֵת חוֹפָאָה
דְּתַבּוּתָא וְחָזָא וְהָא נְגֻיבֻי אִפִּי אֶרֶצָא: י' וּבַחֹדֶשׁ
הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יִבְשָׁה
הָאָרֶץ: וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם
לַחֹדֶשׁ יִבְשָׁה הָאָרֶץ: וּבִירְחָא תַנְיָנָא בְּעֶשְׂרִים
וּשְׁבַע יוֹמָא לִירְחָא יִבְשֵׁת אֶרֶצָא: ס
וּבְיַעֲזִי ט' וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נָח לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר
אֱלֹהִים אֶל־נָח לֵאמֹר: וּמִלִּיל יִי עִם נָח לְמִימְרָא:
ט' צָא מִן־הַתְּבֹה אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ וּבְנֶיךָ וּנְשֵׁי־
בְנֶיךָ אִתָּךְ: צָא מִן־הַתְּבֹה אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ וּבְנֶיךָ
וּנְשֵׁי־בְנֶיךָ אִתָּךְ: פּוֹק מִן תְּבוּתָא אֶת וְאַתְתָּךְ וּבְנֶיךָ
וּנְשֵׁי בְנֶיךָ עִמָּךְ: י' כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־אִתָּךְ מִכָּל־
בֶּשֶׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׁ עַל־
הָאָרֶץ כְּתִיב הוּצָא קָרִי הִיֵּצָא אִתָּךְ וְשָׂרָצוּ
בָּאָרֶץ וּפְרוּ וּרְבוּ עַל־הָאָרֶץ: כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־
אִתָּךְ מִכָּל־בֶּשֶׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ
הָרֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ הִיֵּצָא אִתָּךְ וְשָׂרָצוּ בָּאָרֶץ וּפְרוּ
וּרְבוּ עַל־הָאָרֶץ: כָּל חַיְתָא דְּעָמָךְ מִכָּל בֶּשֶׂר
בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא וּבְכָל רֶחֶשׂא דְּרַחֲשׁ עַל אֶרֶצָא
אִפִּיק עִמָּךְ וַיִּתְּלִידוּן בְּאַרְעָא וַיִּפְשׁוּן וַיִּסְגּוּן עַל
אֶרֶצָא: י" וַיֵּצְא־נָח וּבְנָיו וְאַשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בְנָיו
אִתּוֹ: וַיֵּצְא־נָח וּבְנָיו וְאַשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בְנָיו אִתּוֹ: וַנִּפֹּק
נָח וּבְנוֹהֵי וְאַתְתָּה וּנְשֵׁי בְנוֹהֵי עִמָּה: י" כָּל־
הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כָּל רוֹמֵשׁ עַל־
הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יֵצְאוּ מִן־הַתְּבֹה: כָּל־
הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף כָּל רוֹמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ
לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יֵצְאוּ מִן־הַתְּבֹה: כָּל חַיְתָא כָּל
רֶחֶשׂא וְכָל עוֹפָא כָּל דְּרַחֲשׁ עַל אֶרֶצָא
לְזִרְעִיתָהוֹן נִפְקוּ מִן תְּבוּתָא: כ' וַיִּבֶן נָח מִזְבֵּחַ

לַיהוָה וַיִּקַּח מִכָּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל
הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בְּמִזְבֵּחַ: וַיִּבֶן נָח מִזְבֵּחַ
לַיהוָה וַיִּקַּח מִכָּל | הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף
הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בְּמִזְבֵּחַ: וּבְנָא נָח מִדְּבַחָא קָדָם
יְי וַיִּסֵּב מִכָּל בְּעִירָא דְּכִיָּא וּמִכָּל עוֹפָא דְּכִי
וְאַסִּיק עֲלֹן בְּמִדְּבַחָא: כ" וַיֵּרַח יְהוָה אֶת־רִיחַ
הַנִּיחָח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֶסְף לְקַלֵּל
עוֹד אֶת־הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם כִּי יַעַר לִבִּי
הָאָדָם רַע מִנְּעִרְיוֹ וְלֹא־אֶסְף עוֹד לְהַכּוֹת
אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי: וַיֵּרַח יְהוָה אֶת־רִיחַ
הַנִּיחָח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־לִבּוֹ לֹא אֶסְף לְקַלֵּל עוֹד
אֶת־הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם כִּי יַעַר לִבִּי הָאָדָם רַע
מִנְּעִרְיוֹ וְלֹא־אֶסְף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתִי: וְקָבִיל יְי בְּרַעְיוֹ יֵת קוֹרְבָנָה וְאָמַר יְי
בְּמִימְרָה לֹא אוֹסֵף לְמִילַט עוֹד יֵת אֶרֶצָא בְּדִיל
חוּבֵי אֲנָשָׁא אֲרִי יֵצְרָא לְכָא דְּאֲנָשָׁא בִישׁ מְזַעֲרָה
וְלֹא אוֹסֵף עוֹד לְמַמְחֵי יֵת כָּל דְּחֵי כְּמָא דְּעַבְדִּית:
כ" עַד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ
וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשָּׁבְתוּ: עַד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ
זֶרַע וְקָצִיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא
יִשָּׁבְתוּ: עוֹד כָּל יְמֵי אֶרֶצָא זֶרַע וְקָצִיר וְחֹרֶף וְקִיץ
וְחֹמָא וְקִישָׁא וְסִתְנָא וַיִּמָּס וְלַיְלָה לֹא יִבְטְלוּ:
כ" וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נָח וְאֶת־בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם
פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְּאוּ אֶת־הָאָרֶץ: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת־נָח וְאֶת־בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְּאוּ
אֶת־הָאָרֶץ: וּבְרִיךְ יְי יֵת נָח וַיֵּת בְּנוֹהֵי וְאָמַר לַהוֹן
פּוֹשׁוּ וּסְגּוּ וּמִלּוּ יֵת אֶרֶצָא: כ" וּמוֹרָאכֶם וְחִתְכֶּם
יִהְיֶה עַל כָּל־חַיֵּית הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם
כָּכָל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ הָאָדָמָה וּבְכָל־דָּגֵי הַיָּם
בִּידְכֶם נִתְּנוּ: וּמוֹרָאכֶם וְחִתְכֶּם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיֵּית
הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם כָּכָל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ
הָאָדָמָה וּבְכָל־דָּגֵי הַיָּם בִּידְכֶם נִתְּנוּ: וּדְחַלְתְּכוֹן
וְאִמְתְּכוֹן תְּהִי עַל כָּל חַיֵּית אֶרֶצָא וְעַל כָּל עוֹפָא
דְּשָׁמַיָא כָּכָל דִּי תִרְחִישׁ אֶרֶצָא וּבְכָל נְיָי יִמָּא

בִּידְכוֹן יִהְיוֹן מְסִירִין: ג פֶּלֶרֶמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא־חִי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ בִּירְק עֹשֵׁב נִתְּתִי לָכֶם אֶת־כָּל: פֶּלֶרֶמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא־חִי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ בִּירְק עֹשֵׁב נִתְּתִי לָכֶם אֶת־כָּל: כָּל רֹחֵשׁ דְּהוּא חִי לָכוֹן יִהְיֶה לְמִיכֹל כִּירוֹק עֹשֵׁב יִהְיֶה לָכוֹן יִת כָּלֵא: ד אֶדְ־בִּשָׁר בְּנִפְשׁוֹ דְּמוֹ לֹא תֵאכְלוּ: אֶדְ־בִּשָׁר בְּנִפְשׁוֹ דְּמוֹ לֹא תֵאכְלוּ: בְּרֵם בִּשְׂרָא בְּנִפְשָׁה דְּמָה לֹא תִכְלוּ: ה וְאֵלֶּךְ אֶת־דְּמַכְסֵיכֶם לְנִפְשְׁתִּיכֶם אֲדַרְשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה אֲדַרְשֵׁנוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֲחִיו אֲדַרְשׁ אֶת־נִפְשׁ הָאָדָם: וְאֵלֶּךְ אֶת־דְּמַכְסֵיכֶם לְנִפְשְׁתִּיכֶם אֲדַרְשׁ מִיַּד כָּל־חַיָּה אֲדַרְשֵׁנוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֲחִיו אֲדַרְשׁ אֶת־נִפְשׁ הָאָדָם: וּבְרֵם יִת דְּמַכְסֵיכֶם לְנִפְשְׁתִּיכֶם אֲתַבַּע מִיַּד כָּל חַיָּתָא אֲתַבַּעְנָהּ וּמִיַּד אֲנָשָׁא מִיַּד גְּבֵר דִּישׁוּד יִת דְּמָא דְּאֲחֻוּהִי אֲתַבַּע יִת נִפְשָׁא דְּאֲנָשָׁא: ז שְׂפָדָה דְּהָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׂפָדָה בִּי בְּצֹלָם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת־הָאָדָם: שְׂפָדָה דְּהָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׂפָדָה בִּי בְּצֹלָם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת־הָאָדָם: דִּישׁוּד דְּמָא דְּאֲנָשָׁא בְּסִדְּדִין עַל מִימַר דִּינְיָא דְּמָה יִתְשַׁד אַרִי בְּצֹלָמָא דִּי עֶבֶד יִת אֲנָשָׁא: ח וְאִתָּם פְּרוֹ וּרְבוֹ שְׂרָצוֹ בְּאֶרֶץ וּרְבוֹכָה: וְאִתָּם פְּרוֹ וּרְבוֹ שְׂרָצוֹ בְּאֶרֶץ וּרְבוֹכָה: ט וְאִתָּן פּוֹשֵׁד וּסְגוֹ אֲתִילִידוֹ בְּאֶרֶץ וּסְגוֹ בָּה:

חמישי ה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נָח וְאֶל־בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נָח וְאֶל־בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר יְיָ לְנָח וּלְבָנוֹהִי עִמָּה לְמִימַר: ט וְאֲנִי הִנְנִי מְקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זֶרְעֵכֶם אֲחִירְכֶם: וְאֲנִי הִנְנִי מְקִים אִתְּכֶם וְאֶת־זֶרְעֵכֶם אֲחִירְכֶם: וְאֵנָּה הָאֵנָּה מְקִים יִת קִנְיָ עִמָּכֶם וְעִם בְּנֵיכֶם בְּתִרְכוּכֶם: י וְאֵת פֶּלֶרֶמֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בְּעוֹף בְּבִהְמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יִצְאֵי הַתְּבֹהֶה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ: וְאֵת פֶּלֶרֶמֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם

בְּעוֹף בְּבִהְמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יִצְאֵי הַתְּבֹהֶה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ: וְעִם כָּל נִפְשָׁא חַיָּתָא דְּעִמָּכֶם בְּעוֹפָא בְּבִיעִירָא וּבְכָל חוֹת אֶרֶץ דְּעִמָּכֶם מִכָּל נִפְקִי תְבוֹתָא לְכָל חוֹת אֶרֶץ: יא וְהִקְמַתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בִּשָׁר עוֹד מִמִּי הַמִּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מִבּוּל לְשַׁחַת הָאָרֶץ: וְהִקְמַתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בִּשָׁר עוֹד מִמִּי הַמִּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מִבּוּל לְשַׁחַת הָאָרֶץ: וְאֵקָם יִת קִנְיָ עִמָּכֶם וְלֹא יִשְׁתַּיְצִי כָּל בִּשְׂרָא עוֹד מִמִּי טוֹפָנָא וְלֹא יִהְיֶה עוֹד טוֹפָנָא לְחַפְלָא אֶרֶץ: יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: וַיֹּאמֶר יְיָ דָּא אֵת קָנִים דִּי אֲנָא יִהֵב בֵּין מִימְרִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נִפְשָׁא חַיָּתָא דִּי עִמָּכֶם לְדֹרֵי עֲלָמָא: יג אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעֶגְלָה וְהִיתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעֶגְלָה וְהִיתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: יד יִת קִשְׁתִּי יִהְיֶה בְּעֶגְלָה וְהִתֵּן לְאֵת קָנִים בֵּין מִימְרִי וּבֵין אֶרֶץ: ה וְהִתֵּן בְּעֶגְלָה עֵנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקִּשְׁתַּת בְּעֶגְלָה: וְהִתֵּן בְּעֶגְלָה עֵנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקִּשְׁתַּת בְּעֶגְלָה: וְהִתֵּן בְּעֶגְלָה עֵנָן עַל אֶרֶץ וְתִתְחַזֵּי קִשְׁתָּא בְּעֶגְלָה: טו וְזִכַּרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בִּשָׁר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמִּבּוּל לְשַׁחַת כָּל־בִּשָׁר: וְזִכַּרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בִּשָׁר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמִּבּוּל לְשַׁחַת כָּל־בִּשָׁר: וְזִכַּרְנָא יִת קִנְיָ דִּי בֵּין מִימְרִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נִפְשָׁא חַיָּתָא כָּל בִּשְׂרָא וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מִיָּא לְטוֹפָנָא לְחַפְלָא כָּל בִּשְׂרָא: טז וְהִיתָה הַקִּשְׁתַּת בְּעֶגְלָה וְרִאִיתִיהָ לְזִכָּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נִפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בִּשָׁר

אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וְהָיְתָה הַקִּשְׁתׁ בַּעֲנֵן וּרְאִיתִיהָ לְזֶכֶר בְּרִית עִוְלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־גִּפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַתְּהִי קִשְׁתָּא בַּעֲנָנָא וְאַחֲזָנָה לְמַדְכַּר קִנָּם עֲלֵם בֵּין מִמְּרָא דִּי וּבֵין כָּל נִפְשָׁא חַיָּתָא כָּכָל בִּשְׂרָא דִּי עַל אֶרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֶחֱ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֶחֱ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וְאָמַר יְיָ לְנֶחֱ דָא אֵת קִנָּם דִּי אֶקְמִית בֵּין מִמְּרִי וּבֵין כָּל בִּשְׂרָא דִּי עַל אֶרֶץ: פ

וַיְהִי וַיְהִי בְּנִי־נֶחֱ הַיִּצְאִים מִן־הַתְּבֹה שֵׁם וְחָם וַיִּפֹּת וְחָם הוּא אָבִי כְנַעַן: וַיְהִי בְּנִי־נֶחֱ הַיִּצְאִים מִן־הַתְּבֹה שֵׁם וְחָם וַיִּפֹּת וְחָם הוּא אָבִי כְנַעַן: וְהוּוּ בְנִי נֶחֱ דִּי נִפְקוּ מִן תְּבוֹתָא שֵׁם וְחָם וַיִּפֹּת וְחָם הוּא אָבוּהִי דְכְנַעַן: וַיִּשְׁלַח אֱלֹהַ בְּנִי־נֶחֱ וּמֵאֵלָה נִפְצָה כָּל־הָאָרֶץ: שְׁלֹשָׁה אֱלֹהַ בְּנִי־נֶחֱ וּמֵאֵלָה נִפְצָה כָּל־הָאָרֶץ: תִּלְתָּא אֵלִין בְּנִי נֶחֱ וּמֵאֵלִין אֲתַבְּדֻרוּ כָּל אֶרֶץ: כ וַיַּחֲל נֶחֱ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כֶּרֶם: וַיַּחֲל נֶחֱ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כֶּרֶם: וְשָׂרִי נֶחֱ גִבֹּר פֹּלַח בְּאֶרֶץ וּנְצִיב כְּרָמָא: כֹּא וַיִּשֶׁת מִן־הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיַּתְּגַּל בְּתוֹךְ אֶהֱלָה: וַיִּשֶׁת מִן־הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיַּתְּגַּל בְּתוֹךְ אֶהֱלָה: וּשְׂתִי מִן חֲמָרָא וְרוּי וַאֲתַגְלִי בְּגוּ מִשְׁכָּנָה: כ וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגִּד לְשֹׁנֵי־אֲחָיו בַּחוּץ: וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגִּד לְשֹׁנֵי־אֲחָיו בַּחוּץ: וַחֲזָא חָם אָבוּהִי דְכְנַעַן יֵת עֶרְוַתָּא דְאָבוּהִי וַחֲוִי לְתַרְיִן אַחוּהִי בְּשׁוּקָא: כ וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת־הַשְּׂמֹלָה וַיְשִׁימוּ עַל־שִׁכְמָם שְׂנִיָּהֶם וַיִּלְכּוּ אַחֲרָנִית וַיִּכְסּוּ אֵת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ: וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת־הַשְּׂמֹלָה וַיְשִׁימוּ עַל־שִׁכְמָם שְׂנִיָּהֶם וַיִּלְכּוּ אַחֲרָנִית וַיִּכְסּוּ אֵת עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית וְעֶרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ:

וּנְסִיב שֵׁם וַיִּפֹּת יֵת כְּסוּתָא וְשׁוּיָא עַל כְּתָף תְּרוּיָהוּן וַאֲזָלוּ מִחֲזָרִין וַחֲפִיָּאוּ יֵת עֶרְוַתָּא דְאָבוּהוּן וַאֲפִיָּהוּן מִחֲזָרִין וְעֶרְוַתָּא דְאָבוּהוּן לֹא חֲזוּ: כ וַיִּיקֶץ נֶחֱ מִיֵּינוּ וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן: וַיִּיקֶץ נֶחֱ מִיֵּינוּ וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן: וְאַתְעֵר נֶחֱ מִחֲמָרָה וַיֵּדַע יֵת דִּי עֲבַד לֵה בְרָה זְעִירָא: כ וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֲחָיו: וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֲחָיו: וְאָמַר לִיט כְּנַעַן עֶבֶד פֹּלַח עֲבָדִין יִהְיֶה לְאַחוּהִי: כ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וְאָמַר בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵה דְשֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֲבָדָא לְהוּן: כ וַיִּפֹּת אֱלֹהִים לִיֶּפֶת וַיִּשְׁכֵּן בְּאַהֲלֵי־שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: יִפֹּת אֱלֹהִים לִיֶּפֶת וַיִּשְׁכֵּן בְּאַהֲלֵי־שֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: יִפֹּתִי יְיָ לִיֶּפֶת וַיִּשְׂרִי שְׂכִינְתָּהּ בְּמִשְׁכָּנָה דְשֵׁם וַיְהִי כְנַעַן עֲבָדָא לְהוּן: כ וַיַּחֲזִינֶח אַחֵר הַמִּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: וַיַּחֲזִינֶח אַחֵר הַמִּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: וַחֲזָא נֶחֱ בְּתַר טוֹפָנָא תִּלְתַּת מָאָה וַחֲמִשִּׁין שָׁנִין: כ וַיְהִי כָּל־יְמֵי־נֶחֱ תִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת: וַיְהִי כָּל־יְמֵי־נֶחֱ תִשַׁע מָאָה וַחֲמִשִּׁין שָׁנִין וַיָּמָת: פ וַאֲלֵה תּוֹלְדַת בְּנֵי־נֶחֱ שֵׁם חָם וַיִּפֹּת וַיּוֹלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחֵר הַמִּבּוּל: וַאֲלֵה תּוֹלְדַת בְּנֵי־נֶחֱ שֵׁם חָם וַיִּפֹּת וַיּוֹלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחֵר הַמִּבּוּל: וַאֲלֵין תּוֹלְדַת בְּנֵי נֶחֱ שֵׁם חָם וַיִּפֹּת וַאֲחִי־לִידוֹ לְהוּן בְּנִין בְּתַר טוֹפָנָא: כ בְּנֵי יִפֹּת גָּמָר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וַתְּכַל וּמִשְׁדַּח וַתִּירָם: בְּנֵי יִפֹּת גָּמָר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וַתְּכַל וּמִשְׁדַּח וַתִּירָם: בְּנֵי יִפֹּת גָּמָר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וַתְּכַל וּמִשְׁדַּח וַתִּירָם: ג וּבְנֵי גָמָר אֲשַׁכְנַן וְרִיפַת וַתְּגֵרְמָה: וּבְנֵי גָמָר אֲשַׁכְנַן וְרִיפַת וַתְּגֵרְמָה: וּבְנֵי גָמָר אֲשַׁכְנַן וְרִיפַת וַתְּגֵרְמָה: ד וּבְנֵי יוֹן אֱלִישָׁה וַתְּרַשָּׁי

פְּתִים וּדְדָנִים: וּבְגֵי יוֹן אֱלִישָׁה וּתְרַשִׁישׁ פְּתִים
וּדְדָנִים: וּבְגֵי יוֹן אֱלִישָׁה וּתְרַשִׁישׁ פְּתִים וּדְדָנִים:
הַמֶּלֶךְ נִפְרְדּוּ אֵי הַגּוֹיִם בְּאַרְצָתָם אִישׁ
לְלִשְׁנוֹ לְמוֹשַׁפְּחָתָם בְּגוֹיָהֶם: מֶלֶךְ נִפְרְדּוּ אֵי
הַגּוֹיִם בְּאַרְצָתָם אִישׁ לְלִשְׁנוֹ לְמוֹשַׁפְּחָתָם בְּגוֹיָהֶם:
מֵאֲלִין אֶתְפָּרְשׁוּ נְגוּת עֲמָמִיא בְּאַרְעֵהוּן גִּבֹּר
לְלִישְׁנָה לְזֹרְעֵיתָהוּן בְּעַמְמִיהוּן: וּבְגֵי חָם כּוֹשׁ
וּמִצְרַיִם וּפּוֹט וּכְנָעַן: וּבְגֵי חָם כּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוֹט
וּכְנָעַן: וּבְגֵי חָם כּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוֹט וּכְנָעַן: וּבְגֵי
כּוֹשׁ סִבְא וְחוּיָלָה וּסְבִתָּה וְרַעְמָה וּסְבִתְכָא וּבְגֵי
רַעְמָה שְׂבָא וּדְדָן: וּבְגֵי כּוֹשׁ סִבְא וְחוּיָלָה וּסְבִתָּה
וְרַעְמָה וּסְבִתְכָא וּבְגֵי רַעְמָה שְׂבָא וּדְדָן: וּבְגֵי כּוֹשׁ
סִבְא וְחוּיָלָה וּסְבִתָּה וְרַעְמָה וּסְבִתְכָא וּבְגֵי רַעְמָה
שְׂבָא וּדְדָן: הַכּוֹשׁ יֵלֵךְ אֶת־נִמְרֹד הוּא הַחֹל
לְהַיּוֹת גִּבֹּר בְּאַרְצֵי: וְכּוֹשׁ יֵלֵךְ אֶת־נִמְרֹד הוּא הַחֹל
לְהַיּוֹת גִּבֹּר בְּאַרְצֵי: וְכּוֹשׁ אוֹלִיד יֵת נִמְרֹד הוּא שְׂרִי
לְמַהְיֵי גִבֹּר תִּקְרִיף בְּאַרְעָא: הַהוּא־הִיָּה גִבֹּר־צִיד
לִפְנֵי יְהוָה עַל־כֵּן יֵאמָר כְּנִמְרֹד גִּבֹּר צִיד לִפְנֵי
יְהוָה: הוּא־הִיָּה גִבֹּר־צִיד לִפְנֵי יְהוָה עַל־כֵּן יֵאמָר
כְּנִמְרֹד גִּבֹּר צִיד לִפְנֵי יְהוָה: הוּא הָהוּ גִבֹּר תִּקְרִיף
קֹדֶם יְיָ עַל כֵּן יִתְאָמַר כְּנִמְרֹד גִּבֹּר תִּקְרִיף קֹדֶם יְיָ:
וְתַהִי רֹאשִׁית מִמְּלַכְתּוֹ בְּכָל וְאַרְדֹּף וְאַפְדֹּף וּכְלָנָה
בְּאַרְצֵי שְׁנַעַר: וְתַהִי רֹאשִׁית מִמְּלַכְתּוֹ בְּכָל וְאַרְדֹּף
וְאַפְדֹּף וּכְלָנָה בְּאַרְצֵי שְׁנַעַר: וְהָהוּ רִישׁ מַלְכוּתָהּ
בְּכָל וְאַרְדֹּף וְאַפְדֹּף וּכְלָנָה בְּאַרְעָא דְּכַבֵּל: יֵאֵמַר
הָאָרֶץ הַהוּא יֵצֵא אֲשׁוּר וַיִּבֶן אֶת־נִינּוּה וְאֵת־
רַחֲבַת עִיר וְאֵת־פִּלַּח: מִן־הָאָרֶץ הַהוּא יֵצֵא
אֲשׁוּר וַיִּבֶן אֶת־נִינּוּה וְאֵת־רַחֲבַת עִיר וְאֵת־פִּלַּח:
מִן אֲרַעָא (ג"א עִיצָה) הָהִיא נִפְק אֶתוֹרָאָה וּבִנָּא
יֵת נִינּוּה וְיֵת רַחֲבַת (ג"א רְחוּבִי) קִרְתָּא וְיֵת
פִּלַּח: יֵאֵמַר וְאֵת־רֶסֶן בֵּין נִינּוּה וּבֵין פִּלַּח הוּא
הָעִיר הַגְּדֹלָה: וְאֵת־רֶסֶן בֵּין נִינּוּה וּבֵין פִּלַּח הוּא
הָעִיר הַגְּדֹלָה: וְיֵת רֶסֶן בֵּין נִינּוּה וּבֵין פִּלַּח הִיא
קִרְתָּא רַבְתָּא: וּמִצְרַיִם יֵלֵךְ אֶת־לֹוּדִים וְאֵת־

ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול: אלה משפחת בני־נח לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול: אלן ורעית בני נח לתולדתהון בעממיהון ומאלין אפפרשו עממא בארעא בתר טופנא: פ

שביי א ויהי כל־הארץ שפה אחת ודברים אחדים: ויהי כל־הארץ שפה אחת ודברים אחדים: והנה כל ארעא לישן חד וממלל חד: ב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם: ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם: והנה במטלהון בקדמיתא ואשכחו בקעתא בארעא דבבל ויתיבו תמן: ג ויאמרו איש אל־רעהו הבה נלכנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלכנה לאבן והחמר היה להם לחמר: ויאמרו איש אל־רעהו הבה נלכנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלכנה לאבן והחמר היה להם לחמר: ואמרו גבר לחברה קבו נרמי לבנין ונשרפנון בנורא יוקדמא (נ"י בנורא) והות להון לבנתא לאבנא וחימרא הנה להון לשיע: ד ויאמרו הבה נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה־לנו שם פן־נפוי על־פני כל־הארץ: ויאמרו הבה נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה־לנו שם פן־נפוי על־פני כל־הארץ: ואמרו קבו נבני לנא קרמא ומגדלא ורישה מטי עד צית שמיא ונעביד לנא שום דילמא נתבדר על אפי כל ארעא: ה וירד יהוה לראות את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם: וירד יהוה לראות את־העיר ואת־המגדל אשר בנו בני האדם: ואתגלי יי לאתפרעא על עובדי קרמא ומגדלא די בנו בני אנשא: ו ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא־יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות: ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה

עבר אחוהי דיפת רבא: כ בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם: כג בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם: כד בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם: כה ובני ארם עוי וחול וגתר ומש: כו ובני ארם עוי וחול וגתר ומש: כז וארפכשד ילד את־שלח ושלח ילד את־עבר: וארפכשד ילד את־שלח ושלח ילד את־עבר: וארפכשד אוליד ית שלח ושלח אוליד ית עבר: כח ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן: כט ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן: ולעבר את־ילידו תרין בנין שום חד פלג ארי ביזמוהי אתפליגת ארעא ושום אחוהי יקטן: לו ויקטן ילד את־אלמודר ואת־שלף ואת־חצרמות ואת־ירח: ויקטן ילד את־אלמודר ואת־שלף ואת־חצרמות ואת־ירח: ויקטן אוליד ית אלמודר וית שלף וית חצרמות וית ירח: לו ואת־הדורם ואת־אוול ואת־דקלה: ואת־הדורם ואת־אוול ואת־דקלה: וית הדורם וית אויל וית דקלה: מה ואת־עובל ואת־אבימאל ואת־שבא: נ ואת־עובל ואת־אבימאל ואת־שבא: נא ואת־אופר ואת־חווילה ואת־יובב כל־אלה בני יקטן: ואת־אופר ואת־חווילה ואת־יובב כל־אלה בני יקטן: וית אופר וית חווילה וית יובב כל אלן בני יקטן: ז ויהי מושבם ממושא באכה ספרה הר הקדם: ויהי מושבם ממושא באכה ספרה הר הקדם: והנה מותבנהון ממושא מטי לספר טור מדינחא: זא אלה בני־שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם: אלה בני־שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם: אלן בני שם לזרעתהון ללשנהון לארעתהון בעממיהון: זב אלה משפחת בני־נח לתולדתם בגויהם

אַרפֿכֿשֿד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שִׁלַּח שְׁלֹשׁ שָׁנִים
 וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲזָא
 אַרפֿכֿשֿד בְּתֵר דְּאוֹלִיד יֵת שִׁלַּח אַרְבַּע מָאָה וַתֵּלֶת
 שָׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבָנָן: ס י וְשִׁלַּח חֵי שְׁלֹשִׁים
 שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־עֶבֶר: וְשִׁלַּח חֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
 וַיֹּלֶד אֶת־עֶבֶר: וְשִׁלַּח חֲזָא תֵּלְתִין שָׁנִין וְאוֹלִיד
 יֵת עֶבֶר: ט וַיַּחֲיֶ־שִׁלַּח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֶבֶר
 שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים
 וּבָנוֹת: וַיַּחֲיֶ־שִׁלַּח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֶבֶר שְׁלֹשׁ
 שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲזָא
 שִׁלַּח בְּתֵר דְּאוֹלִיד יֵת עֶבֶר אַרְבַּע מָאָה וַתֵּלֶת
 שָׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבָנָן: ס ט וַיַּחֲיֶ־עֶבֶר אַרְבַּע
 וְשִׁלֹּשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־פֿֿלֶג: וַיַּחֲיֶ־עֶבֶר אַרְבַּע
 וְשִׁלֹּשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־פֿֿלֶג: וַחֲזָא עֶבֶר תֵּלְתִין
 וְאַרְבַּע שָׁנִין וְאוֹלִיד יֵת פֿֿלֶג: י וַיַּחֲיֶ־עֶבֶר אַחֲרֵי
 הוֹלִידוֹ אֶת־פֿֿלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיַּחֲיֶ־עֶבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת־פֿֿלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד
 בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲזָא עֶבֶר בְּתֵר דְּאוֹלִיד יֵת פֿֿלֶג
 אַרְבַּע מָאָה וַתֵּלְתִין שָׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבָנָן: ס
 יי וַיַּחֲיֶ־פֿֿלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־רַעּוּ: וַיַּחֲיֶ־
 פֿֿלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־רַעּוּ: וַחֲזָא פֿֿלֶג
 תֵּלְתִין שָׁנִין וְאוֹלִיד יֵת רַעּוּ: יט וַיַּחֲיֶ־פֿֿלֶג אַחֲרֵי
 הוֹלִידוֹ אֶת־רַעּוּ תִשַׁע שָׁנִים וּמֵאוֹת שָׁנָה
 וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיַּחֲיֶ־פֿֿלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
 רַעּוּ תִשַׁע שָׁנִים וּמֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:
 וַחֲזָא פֿֿלֶג בְּתֵר דְּאוֹלִיד יֵת רַעּוּ מֵאַתָּן וַתִּשַׁע שָׁנִין
 וְאוֹלִיד בָּנִין וּבָנָן: ס כ וַיַּחֲיֶ־רַעּוּ שְׁתֵּים וְשִׁלֹּשִׁים
 שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־שְׂרוּג: וַיַּחֲיֶ־רַעּוּ שְׁתֵּים וְשִׁלֹּשִׁים
 שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־שְׂרוּג: וַחֲזָא רַעּוּ תֵּלְתִין וַתִּמְתִּין
 שָׁנִין וְאוֹלִיד יֵת שְׂרוּג: כא וַיַּחֲיֶ־רַעּוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת־שְׂרוּג שִׁבְעַ שָׁנִים וּמֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים
 וּבָנוֹת: וַיַּחֲיֶ־רַעּוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שְׂרוּג שִׁבְעַ
 שָׁנִים וּמֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲזָא רַעּוּ

אפי תרח אבוי בארעא דיגלותה באורא דכסדאי:

מפמיר כח וינקח אברם ונחור להם נשים שם אשת-אברם שרי ושם אשת-נחור מלכה בת-הרן אבי-מלכה ואבי יספה: וינקח אברם ונחור להם נשים שם אשת-אברם שרי ושם אשת-נחור מלכה בת-הרן אבי-מלכה ואבי יספה: וינסיב אברם ונחור להון נשין שום אמת אברם שרי ושום אמת נחור מלכה בת הרן אבויא דמלכה ואבויא דיספה: ו ותהי שרי עקרה אין לה ולד: ותהי שרי עקרה אין לה ולד: ונתת שרי עקרה לית לה ולד: לא וינקח תרח את-אברם בנו ואת-לוט בן-הרן בן-בנו ואת שרי בלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה פלנע ויבאו עד-חרן וישבו שם: וינקח תרח את-אברם בנו ואת-לוט בן-הרן בן-בנו ואת שרי בלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה פלנע ויבאו עד-חרן וישבו שם: וידבר תרח ית אברם ברה וית לוט בר הרן בר ברה וית שרי בלתה אמת אברם ברה וינקחו עמהון מאורא דכסדאי למיזל לארעא דקנען ואתו עד חרן ויתבכו ממן: לא ויהיו ימי-תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: ויהיו ימי-תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: ויהיו ימי-תרח מאתן וחמש שנים ומית תרח בחרן: ויהיו ימי-תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן: פ פ פ

קב"ג פסוקים, בצלאל"ל סימן. אב"י יסכ"ה לוי"ט סימן.

כתר דאוליד ית שרוג מאתן ושבע שנין ואוליד בנין ובנן: ס כ ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את-נחור: ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את-נחור: ויחי שרוג תלתין שנין ואוליד ית נחור: כ ויחי שרוג אחרי הולידו את-נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות: ויחי שרוג אחרי הולידו את-נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות: ויחי שרוג כתר דאוליד ית נחור מאתן שנין ואוליד בנין ובנן: ס כ ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את-תרח: ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את-תרח: ויחי נחור עשרין ותשע שנין ואוליד ית תרח: כ ויחי נחור אחרי הולידו את-תרח תשע-עשרה שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות: ויחי נחור אחרי הולידו את-תרח תשע-עשרה שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות: ויחי נחור כתר דאוליד ית תרח מאה ותשע עשר שנין ואוליד בנין ובנן: ס כ ויחי-תרח שבעים שנה ויולד את-אברם את-נחור ואת-הרן: ויחי-תרח שבעים שנה ויולד את-אברם את-נחור ואת-הרן: ויחי תרח שבעין שנין ואוליד ית אברם ית נחור וית הרן: כ ואללה תולדת תרח תרח הוליד את-אברם את-נחור ואת-הרן והרן הוליד את-לוט: ואללה תולדת תרח תרח הוליד את-אברם את-נחור ואת-הרן והרן הוליד את-לוט: ואלין תולדת תרח תרח אוליד ית אברם ית נחור וית הרן והרן אוליד ית לוט: כ וימת הרן על-פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים: וימת הרן על-פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים: ומית הרן על

הפטרה לפרשת נח בישעיה פרק נד

« רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצחלי לא-חלה ביריבים בני-שוממה מבני בעולה אמר יהוה: כ הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך וטו אל-תחשכי האריכלי מיתרונך ויתרונך חזקי: כ ברימין ושמאול תפצצי ורעף גוים יירש וערים גשמות יושבו: ו אל-תיראי בירלא תבושי

וְאֶל־תִּפְלְמִי כִּי לֹא תִחַפְּרִי כִּי בִשֵּׁת עֲלֹמִיךָ תִשְׁכַּחַי וְחִרְפַּת אֲלֻמְנוּתִיךָ לֹא תִזְכְּרִי־עוֹד: ה' כִּי
 בְּעֲלִיךָ עֲשִׂיךָ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֵאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ יִקְרָא: וּפִרְכָּאִשָּׁה עֲזוּבָה
 וְעֲצוּבַת רוּחַ קְרָאךָ יְהוָה וְאִשָּׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וּבְרַגַע קָמָן עֲזוּבָתֶיךָ וּבְרַחֲמִים
 גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ: ה' בְּשִׁצְף קֶצֶף חִסְתִּירְתִּי פָנַי רָגַע מִפֶּן וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ אָמַר גֵּאֲלֶךָ יְהוָה:
 ט פִּי־מִי נָחָּ וְזֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁפָּעְתִּי מִעֵבֶר מִי־נָח עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁפָּעְתִּי מִקֶּצֶף עֲלֶיךָ
 וּמִגֶּעֱרֶיךָ: י' כִּי הִהְרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תִּמוּטֶינָה וְחִסְדֵּי מֵאֲתָנָךְ לֹא־יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא
 תָמוּט אָמַר מֶרְחֶמֶךָ יְהוָה:

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

**לביט חב"ד, בית הכנסת,
לעסק או למוסד החינוכי**
התוכן מתעדכן כל העת,
בקטעים רלוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד
לארץ הקודש:
35% הנחה
לשנה
הראשונה

לפרטים והרשמה:

JEM ישראל < did.li/JEM-tv < 03-3083554

הפטרה לשבת ר"ח לשמו"ת

בישעיהו פרק סו

סו א כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ הדם רגלי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה מקום מנוחתי: ב ואת כל אלה ידי עשתה ויהיו כל אלה נאם יהוה ואליה אביט אל עני ונבהרות וחרד על דברי: ג שולט השור מכה איש זוכה השל ערף כלב מעלה מנחה דם חזיר מזכיר לבנה מברך און גס חמה בחרו בדרכיהם ובשקוציהם נפשם חפצה: ד גם אני אבחר בתעלליהם ומגורתם אביא להם יען קראתי ואין עונה דברתי ולא שמעו ויעשו הרע בעיני ובאשר לא חפצתי בחרו: ה שמעו דברי יהוה החרדים אל דברו אמרו אחיכם שניאכם מנדיכם למען שמי יכבד יהוה ונראה בשמחתכם והם יבשו: ו קול שאון מעיר קול מהיכל קול יהוה משלם גמול לאיביו: ז בטרם תחיל ילדה בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר: ח מי שמע פזאת מי ראה כאלה הויחל ארץ ביום אחד אם יולד גוי פעם אחת כירחלה גם ילדה ציון את בנייה: ט האני אשפיר ולא אוליד יאמר יהוה אם אני המוליד ועצרתי אמר אלהיך: י שמוחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה שישו אתה מושל כל המתאבלים עליה: יא למען תינקו וישבעתם מישד תנחמיה למען תמצו והתענגתם מזיו כבודה: יב כירכה א אמר יהוה הנני נטה אליה כנהר שלום וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם על צד תנשאו ועל ברקים תשעשעו: יג כאיש אשר אמו תנחמונו כן אנכי אנחמכם וברושלם תנחמו: יד וראיתם וישל לבכם ועצמותיכם כדשא תפרחנה וגודעה יד יהוה את עבדיו וזעם את איביו: טו כירהנה יהוה באש יבוא וכסופה מרפבתיו להשיב בחמה אפו וגערתו בלהביאש: טז כי באש יהוה נשפט ובחרבו את כל בשר ורבו חללי יהוה: יז המתקדשים והמטהרים אל הגזות אחר אחת בתוך אכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו יספו נאם יהוה: יח ואנכי מעשיהם ומחשבתיהם באה לקבץ את כל הגוים והלשונות ובאו וראו את כבודי: יט ושמתי בהם אות ושלחתי מהם פלטים אל הגוים תרשיש פול ולוד משכי קשת תכל ויון האיים הרחקים אשר לא שמעו את שמעי ולא ראו את כבודי והגידו את כבודי בגוים: כ והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה ליהוה בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכפרות על הר קדשי וירושלם אמר יהוה כאשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי טהור בית יהוה: כא וגם מהם אקח לפניהם ללוים אמר יהוה: כב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים לפני נאם יהוה כן יעמד זרעכם ושמכם: כג והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר יהוה: כד ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכפה והיו דראון לכל בשר: כה והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר יהוה:

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', ל' בתשרי	4.44	3.57	5.06	6.05	8.39	11.24	11.54	16.50.9	17.16
ש"ק, א' במרחשוון	4.45	3.58	5.06	6.05	8.39	11.24	11.54	16.50.0	17.15
א', ב' במרחשוון	4.46	3.59	5.07	6.06	8.40	11.24	11.54	16.49.2	17.14
ב', ג' במרחשוון	4.46	3.59	5.08	6.07	8.40	11.24	11.54	16.48.3	17.13
ג', ד' במרחשוון	4.47	4.00	5.09	6.08	8.41	11.24	11.54	16.47.5	17.13
ד', ה' במרחשוון	4.48	4.01	5.09	6.09	8.41	11.24	11.54	16.46.8	17.12
ה', ו' במרחשוון	4.49	4.02	5.10	6.10	8.41	11.24	11.54	16.46.0	17.11
ו', ז' במרחשוון	4.49	4.02	5.11	6.11	8.42	11.24	11.54	16.45.3	17.11

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם – ל' בתשרי ה'תשפ"ה – ז' במרחשוון ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ל' בתשרי	הל' שאר אבות הטומאות פרק ט-יא.	הל' שגגות פרק ג.	מ"ע צז.
ש"ק	א' במרחשוון	פרק יב-יד.	פרק ד.	מ"ע קה.
א'	ב' במרחשוון	פרק טו-יז.	פרק ה.	מ"ע קה.
ב'	ג' במרחשוון	פרק יח-כ.	פרק ו.	מ"ע צח.
ג'	ד' במרחשוון	הל' טומאת אוכלין. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע צח.
ד'	ה' במרחשוון	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע צח.
ה'	ו' במרחשוון	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע צח.
ו'	ז' במרחשוון	פרק י-יב.	פרק י.	מ"ע צח.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
נח	16:09	17:26	16:31	17:28	16:19	17:26	16:32	17:29
לך	16:04	17:22	16:25	17:23	16:13	17:21	16:26	17:24

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי** ע"ה **דייטש**